Масса-а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

(С В Е Т)

Советски Союза Коммунистически парте
Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР
Лаккхехьарча Советан Министрий Советан орган

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ 145 (4436). ЕРА, 3 декабрь 1970 шу Мах 2 кап.

КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

РЕМОНТ ДИКА Ю

Іурра дениз болш къолабаллалта санаш машиний таттам, етта жІов Наурски района Ленина цІерагІча совхоза мастерсие. Ухх шера йильагІча квартале 37 трактор тоне езош ба боахама механизаторна. Царех кхойтта капитальни ремонт е езаш я.

Ремонтан балхаш дикагІа вІашатІехьлахара шииг-кхьа сагах латта звеньяш вІашагІъелкай совхозе. Шеора социалистически вах а йоархаъ бу укхаза болх.

ХІанзе шоай агрегаташ кийча а баьнна новкъостанта гІо де этта механизаторий М. Г. Горенов, М. Салбанов, кхыбараш. Ухх деношка мастерскера аравхеънарла ялх трактор. Царна де ломлам болаш хІама дисадац. ТІаккха хаьал хьалха кварталани плана кхоачаш а я верлача шера чотах къаьхьега болалурба боахама ремонтиеш. ХІаьта еррига техника 12 февраля тоаьэ бенна дига ба уж.

Л. ГЕНЕРДУКАЕВ,
«Грозненски» инженер.

СЪЕЗДА СИЙНА

ДАЬХЕНГА РАПОРТ ЛУ

Шерра социалистически ях а йоаржаль Ножай-Юрта района къахьегамхоша юртбоахама кертера продукташ йохкара пхе шера плаш кхоачашъьй. ПланагІа лийрзІачул совгІа 1300 тонн дулх, 1500 тонн тхьамха, 4000 тонн баьцаллараш дехкад хачахьалхкхеига. Партен правительствен эффективни новкъостал дар бальна долаш пятилетка тІехьаргІа шерашка ахчан доходаш массеехказа тІа а хлетам рентабельни хиний района колхозаш.

Юбилейни шера дулх доххара плаш 102 процент, тхьамхо — 124 процент кхоачашъьй. Социалистически декхараш толамца кхоачашдьа. Плана совгІа продукци йохкаш латт.

ДІаяхача пятилеткахчул тхьамхо массехказа дукхагІа кхаду, баьцаллараш кхоазен дулх шоазза дукхагІа доаших. Уж дика гІуллакхаш кхаргІдувлача хьалха латт А. Шерипова, Ю. Гагарина, XXIII партсъезда цІерагІара колхозаш.

КПСС XXIV съезда мидаеттІера накъадалара, ишта юбилейни шера балхаш толамца чакхдахара тІехьа къовсам лоаттабеча района колхозхоша КПСС ЦК июльски Пленума решенеш кхоачаш а еш тІадоагІача шера планаш кхоачашдара лерд йоаллаш латт.

В. ЯНГУЛЬБАЕВ,
КПСС Ножай-Юрта районна секретарь.

У. ВАШАЕВ,
Ножай-Юрта райисполкома председатель.

□

Республика кхачан промышленноста Министерства предприятеш хамал хьалха — 22 ноябре кхоачашъьй промышленни продукци яккхара юкъарча боаренан массехк тайпара керттера изделеш арахецарен пхе шера плаш. Къаьст-къаьстача доакъошка дІахьача 1965 шерарчул дукха а дукхагІа арахеш продукци: ахь — 37,6 процент, минеральни хий — 24,9 процент, корта бохабеш доаца малараш — 20,7 процент, чхьагІар — шоаза дукхагІа. Парте XXIV съезда сийна тІаийца докхагІдола социалистически декхараш толамца кхоачашдеш да. Укх шера итт бетта плана совгІа 571 эзар сома продукцена реализаци яьй.

В. ЛЯПИНА,
НГІ АССР кхачани кІгачен промышленноста министр.

МАЛГІАБИК ХЬАЛЪЕШ ЛАТТ

Ди тІехьа тоалуш, дегІайоагІаш латт мехкдьатта даьхаший город — МалгІабик. Укх тІехьарча хана дукха гІишлош хьаьльй кердача гіреде. Массехк ди хьалхагІа хьайийллай 140 бера лаьркІа богІй беш, хьаліьа льинай дийнаьйн буси 40 тонн маькх арахецаргІйлд комбинат. Дукха ца гени кердача цІерІа беха хецаргба мехкдаттал хий 70 дезал. Цу керлача цІеннахь лоца йоалаш латт кхаьцкхьихьинна. Хьаьльйй уж цІеш дІеахьдергдола шатальни.

Уж гІишлош хьаьльча дешкадеш дакъад № 105 йолча мехкалоне Нурецин Александра кулгалдеча бригадан коммунистичеки къахьегама сийне цІа кертера Бенбетааа НІаьеті штукатурий бригадан.

СУРТАШ ТІА: 1). Керлача цІе месатта лерд йолаш (а. 2). Бригадир А. Нурецьин, Р. Насреан цІонпрошнеге хьежаш болх. 3). Штукатурий бригадир А. Бенбетова.

С. ХАКИЕВА суртаца тексти.

НОВКЪОСТ Л. И. БРЕЖНЕВ

БЕРЛИНЕ ВАХАР

Армене Советски Іаьдал оттадаьн Армене Коммунистически партн хьаьнх 50 шу дизара детталча торжествашка дакъа лоацаш хинна КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев 1 декабре Ереванера Берлине вахар советски делегацена керте латтар а волаш Варшавски договора пачхьалкхений вежарашка йолча партейн правительствейн кулгалхой вІашагІкхетача. (ТАСС)

А. Н. КОСЫГИН, К. Ф. КАТУШЕВ, А. А. ГРОМЫКО

БЕРЛИНЕ БАХАР

1 декабре Москвера самолетаца Берлине бахав КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК секретарь К. Ф. Катушев, СССР арахье мехкашцарча гІуллакхий министр А. А. Громыко. Советски делегацена а болаш кар дакъа лоацаргда Варшавски договора юкъе дакъа лоацача пачхьалкхений вежарашка йолча партейн правительствейн кулгалхой вІашагІкхетача.

(ТАСС).

ЕЗАЧА ЮБИЛЕЯ СИЙНА

ЕРЕВАН, 1 декабрь. (ТАСС). Армене Советски Іаьдал оттадаьн Армене Коммунистически парти хьаьнх 50 шу дизара сийна селхан прием яьй Армене Коммунистически парте Центральни Комитето, Армянски ССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, Армянски ССР Министрий Советo.

Цига бар Армене Компартен правительствен кулгалхой, республикий йолча республикай, городий - туркий Москвайн Ленинградан, СССР Герзашцарча Нилий тІелхоя, делегацеш, общественноста векалаш, Іилмана культурина деятелаш, боахамадоаггаш хьалха лаьттараш.

ГІулбеннарша безаме тІаийцир новкъостий Л. И. Брежнев, П. Е. Шелест, В. В. Гришин, Д. А. Кунаев, П. М. Машеров, В. П. Мжаванадзе, Ш. Р. Рашидов, Армене Коммунистически партен правительствам кулгалхой, юбилейни торжествашка дакъа доацаш йол, а делегацей кулгалхой.

Хьальшоша мохрваал луш къамаьл дир Армене Компарте ЦК хьалхарча секретаре нов. А. Е. Кочиняна.

Приеме къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева.

НОВКЪОСТА Л. И. БРЕЖНЕВА КЪАМАЬЛ

Эрмалой халкъанара са хьоашал аьлар цо. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема деношка дІадоаладелар. Цу хана байзар сона вай советски Даьхенна, социализмай коммунизмай гІуллакха боарзи бовлаш чІоагІа мутІахьа бола, къонахчал долча майрех эрмалой халкъа къоегаш. Уж бар бІухой, эсараш, инаралаш. ТІаш тІаьра доттагІал — из къаьстта шоай тайпара доттагІал да, из йиш лунийт доаццача хана сага дог дойза. Цу хана а, дира тІемаш даьча деношка, хайзар сона эрмалой халкъа башка дика дог. ШоаьгІа эрмалой халкъаца, гІулаех нийсденнад са укх деношка, советски Армене столица, цул сийлахьдоккха цІей долча деношка.

Шуца республикерча массе тайпара болча бахача наьха векалашца — болхлоашца, колхозхошца, интеллигенцица хиннаь вай.

Тахан укхаза, Ереване, майда бІаргайра башха-дика парадх къахьегамхой демонстраци. Вайна хьалхашка гІолла тІеабаьлар тІемахой — Советски Герзашцарча Нилий векалаш. Советски мехка Герзашцара Нилаш — уж вай халкъо кхиадал. Уж хІакхим а гІуллакхашца цкьа хьаьлекхьа Іейнадаш шоай цІа, социалистически Даьхенна, советски халкъа шоаш мутІахьа хилар, цкьа хьаьлекхьа Іейнадаш шоай мехкарен социализмай низ бола, тешаме чІоагІале хилар. Цудухьа советски наха дукхаеза шоай Герзашцара Нилаш, цудухьа вай партен пачхьалкхенол шийя средствашца хоац Даьхен обороно низ чІоагІбара. Тахан парад болча хана а дог тешаш йиш болаш кар вай советски Даьхе лораеш Армене къахьегамхошта мал чІоагІа дукхабеза а доацалдц а хара.

Парад чакхьаьнначул тІехьагІа майда майлах тІа даьхар бераш — деладенна, гІалдадх, арачаьна элнеш бІаргІалтеш а долаш. Уж — вай кхоане. Берашта вай дуча кхетамга хьажиа хургІа кхоьнара вай общество. Вай массане а дог тайпар советски Армене халкъа къона тІехье дик хьоалмиа тарконни юкъе оралхилар. ЦІ вай дегаш тешалу [illegible] республика кхоанара ди тІехьарча денал дукхаа а хозагІа хургІахьарах.

Цул тІехьагІа майдан тІа гІоагІа боагІар кагирхой. Наха юкъе хьы а нийсъуш ба вай советски кагирхой во могабе тІертераш. ХІаьта а ам уж башха-дикна кагирхой ба аргдар. Советски мехка дешара заведенешкахар шоашта чулоац кІоаргега массе оагІорахьарен Іилма. Уж ба заводской цехашкарча, колхозий совхозий кхашкарча къахьегаме деналера гІуллакхаш кхарагІдувлараш. Уж ба хаддиза новаторий мутІараш хьаллузараш. Уж ба вай Іилмахой докхагІдолча новхалоца цхьана башха-дика Іилман открытеш ераш. Нийса хургдарий къахьегамах Іилман чул хьинаре гІуллакхаш каратІдувлараш докхагІдола новхал мара хан аьлча? Хилане а хургдапар. Вай кагирхой боккхагІдерашца цхьана гІа боахам бойх. пар йизза хьаш паргара эстафета. ЦІаькха а аргда аз: башха-дика кагирхой ба вай бараш! Цудухьа вай декхар да массе тайпара парна новкъостал дар, къахьегама говзалаш, культура лакхалейаш, вай деррига къича советски халкъа коммунистически мировоззрени карагрзара новкъостал дар.

Тахан бозгІа интеллигенце векалаш, хІаьта цар башха-дикача къахьегама результатанта хьалхашка сай дега еллаш икхІа дег доагІа.

Тахан советски халкъа керагІа мел даьнна хІама социализм котъадарах хьахиннар, вай сийлахьчча ленински Коммунистически парте политика толаме чакхьахерах хьахиннар, цул еррига деналар ча отрядаша, цу хьаьчь Армене Коммунистически парте, кІаьд не луш чакхдоахача гІуллакхех хьахиннар да.

Шун цІей, новкъостий, боккхана дола халкъий доттагІала цІей а хиниа дІаэттай. ХІаьта, хьаркъий доттагІал — из дукхачча къенах латтача вай пачхьалкхенийн социалистически дийстваьльностина ахьа дунзалента, дукха малии доаш дош да. ХалкъІий доттагІал — вай писателанта, художникашта, композиторашта иа башха-дика хьист ба из дегаш урачетта дара. Дайн даьхала из сийлахь-доккха доттагІал!

Советски Армене халкъах йоалка за дахаймьча белгалахІерев оагІонах дукха безам бар са, йоех дІа хо нов. Л. И. Брежнева. Этэра хьакха и, а лекха культура, бетера, наха юкъе лалиеча гІулакхашнара культура, къахьегама культура, геттара гена хьаь Іилмай уйлех шоай тайпара хьаьга искусство. Цунах дог тийшар вай массе мотте — хуьхкача наьхта собранешка, промышленни предприятешка, Іилман учрежденешкеи музеешка, башха - дикача юбилейни концерте. Массе меттз бІаргагора лекха культура йоаш, образование обществе вахар. Из — вай парте сийлахь-йоккха летадо, социалистически строй котал.

Советски Армене халкъа шол дегІа белгалагІа йола оагІуе сехах латт аьлча, из латт, из — шоай наха лаьтта — советски социалистически Армене — дег тІера дукхадезача патриотий халкъ хилар. Патриотизм — из шераге чІоагІагІа ларкІа догъоттайташ дола башха-дика гІуллакх.

Цхьабакъда, вагахьа санна эрмалошен вай маьжерча кхьечча халкъашен гІулахьха цхьа оагІув мара тІа ца эдара, вагахьа санна цар лакха шоай республиках, цул городаш краеш, цул культурах мара ца дуцаран уйла ца йора, националистически позицешкахьа карчара кхераш етта тарлора. Арсенал шорта бІаргадаймор цунан вІаьлла тара а дацар: эрмалошна, дерригача кхача советски халкъашта а санна, шоай республикенара лекха патриотически уйла цхьана тарре малад шерагІа дола патриотизма уйланца — вай юкъерча сийлахь-йоккхача социалистически Даьхенна — Советски Социалистически Республикий Союза нуъ тІаьха хиларца не дукхаязарца.

Юххера а, кхоьшагІа бешхала сенах латт аьлча, из латт, советски Армене халкъо — коммунистически парте бошараниел, боахама, ахархоша, интеллигенце патриотизма уйла бокхьал дика кхача кхы кІезигагІча мальха дошахча советски сага гІуллакхе да — интернационализмаца — цхьана тарье хиларх.

Патриот а цу цхьан хана чІоагІа, дог тайпа интернационалист а хилар — из да социалистически мировоззрени, социалистически культура кІоаргга къобалъа тІахар, из да сийлахь-боккхача ленински хьехама тешаме хилар.

Шай къамаьл чакхдоалаш нов. Л. И. Брежнева сийлахь юбилей дІаехаш а дег тІера даькъала йийцар Армене Компарте Центральни Комитета, республика Лаккхехьарча Совета Президиуме правительствен, деррига эрмалой халкъа, лекха баьнхар царна Даьхен духьа цар къахьегамо нарна хоаман дихар дош.

ГулбеннаршачІоагІа уйла тІаяхийта ладийгІер КПСС ЦК Генеральни секретара къамаьл, цкъа санна, дукхаха а кхьегІахьар на чІоагІа, дІаьлабь деттача тІоаршца.

Жоп луча хьисапе дош оалаш Армене Компарте ЦК хьалхарча секретара нов. А. Е. Кочиняна дег тІера баркал аьлар КПСС Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета, КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Л. И. Брежнева Армене Компартен республика правительствин, деррига эрмалой халкъа гІуллакхий лекха мах барах, лош делар, кхо орден лелаеча социалистически Армене къахьегамхой - КПСС XXIV-ча съезда баш бертІача тайпара немагІоргхиларах, вай мехка коммунизм хьалъера гІулакха юкъе моттара дакъа лоацаргдаларах.

Нов. Л. И. Брежнева [illegible] тІаьр пронІео хийцача Армене хьалашна — Ирана шахатора советски халкъага мохрваал денначен дийн мел дир хилар лоаца баьнахчен, советско-ирански гІуллакхаш дІахо дикагІа деш гІаухаргдолгах шоаш дог тийша хилар хьаьхайнадаьча Ирана сенатора Садик Реза Задехи меджлиса депутата профессора Гиги Овакимянен.

Вежарашкха долча, дог тІаьра хьалашка чакхъаьнар прием.

АРМЕНЕ КОМПАРТЕ ЦК ВІАШАГІКХЕТАР

ЕРЕВАН, 1 декабрь. (ТАСС). КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев тахан вІашагІкхийтар Армене Коммунистически парте Центральни Комитета бюро членашца республикерча хьаьча кулгалдеча болхлошца. Армене КП ЦК хьалхарча секретара новкъоста А. Е. Кочиняна дийцар пхе шера плана задачаш кхоачашъяра республика коммунисташен берригача къахьегамхошен беча балхах, партийни, боахама, культурни строительства [illegible]гача участкашка керда толаш а дахьа КПСС XXIV-ча съезда баха боагІача тайпара пакъабаха дага болча цар уйлаех. Цига йийцар Армянски ССР дІаходегІара керттера проблемаш.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ АРМЕНЕ ШОВЗТКЪЕ ИТТ ШУ

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА къамаьл

Деза новкъостий!
ДоттагІий!

Укх тІехьарча хана шоай вахара исторически денош белгалдахьад Советий Мехка вежарий ха йолча массехк республика. Украинанеи, Белоруссией, Казахстана а, Азербайджана а, тІехьа хІана шоай шовзткъе итт шу дизар дезду советски Армене цул Коммунистически партеи. ХІаьта, дикана, барт гайнача деза юкъе хулаш ма дарра, из событи белгалйоккх вай сийлахь-йоккхача Даьхен деррига халкъоше.

СССР - цхьа моллагІа йола пачхьалкхе а йоаццаш, дерригача советски халкъий дукхах-цІех йоле, цар шоай пачхьалкхен сакхетама эггара керттера, безгалагІе йола оагІув-хьахулийташ йола, шоай доІаме вІашагІкхийттача дерригача советски халкъий йохаргйоаца цхьоегІо я. Хьаькъалцен дегацен хоь советски наха шоай низ чІоагІача цхьоагІонах, вІаши новкъостал де, шоайла дага а бувлаш Коммунистически парте кулгалца [illegible] сийлахь - доккхача дерстІачунга — коммунизмага кхача киийча хиларах латтаьга. Вай мехка халкъаш - вежарий массаза а цхьана да бнесача тоххаммий хана 5. торжествай сийлахьча деношка а: цар шоайла дезь котдаьлча гІаддахар а, аьттув па бадара сагото а, дагалаттараш цІаш долаш дах уж цхьан новкъа долх.

Мукъаба сона, деза доттагІий, Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цІерагІа, беррига советски нехьха цІерагІа шо а шуга гІолла республикера беррига къахьегамхой а сийлахь цІей Армянски Советски Социалистически Республикеи Армене Коммунистически партеи 50 шу дизар даькъала дувла.

Аттен чоалхазнен хиннбаш эрмалой халкъо социальни къамакие кортамукъаленга бена виъ. КІезига халонаш тІаийттаяш Армене къахьегамхошта доагІеча даькъа. Гена хьалха дІаяхача хананка а тІехьа культура башха-дика образецаш хьаккелла долча эрмалой халкъа бІаь шерашкагера бе а делла, шоай къахьегамех дьаьна беркати шоай вахара бокъой лорае йийзай. Кхьча мехкий гІаьрхой чухьацачул тІехьагІа цо массеза а кхе хьальуттаяьй йоаль городаш юргаш. мах баьворгвоалаш деза памятникаш, шийкхоанех чІоагІа дог тийша а долаш дІахьалхашкахьа кхаз из.

Шоайн арахьара гІебаьхкачен дзап тІалоаттадераш дукьала къовсам а доаттабеш Армене къахьегамхой тІа-тІа чІоагІагІа тІехьабувлар Россе демократически революционнеи низаша, уж шоай низ болен тешамен цхьоагІонхо хилар гона парна. Российски пролетарната, пачхьа самодержавене дукъал лоаттабьача къовсама исторически опыте Армене къахьегамхошта хьахьехаб пергІатоьга. социальни прогрессага боде эггара нийсагІа бола виъ — революционни къовсама шикъ, социалистически загалоний виъ. ТІа-тІа шаьрагІа яхеталора цар цхьан сагё воххаша эксплуатаци еча, кІеззита мара боацача бІаьхийчар доалахьа долла хІама долчен къахьегача наьхе хІама доадачен котттие нийсхоа ираза хила йиш ца хилар.

Пролетарски болам Россе кхуьйнашара гІенап даха бодабаларш цунна юкъе эггара хьинарегІча тайпара дакъа лаьцар армянски халкъа дикагІа болча къонгаша. Хьахилар Армене къахьегача халкъа хьаштий Россе дерригача халкъий къахьегача наьха хьаштаиша айхха бувзам хилар кхетадаьча революционерий - интернационалистий башха-дика пленда. Шоай халкъа кхел еррига российски пролетарната исторически миссица, Россе социалистически революци котъяларца йийза а йийза, уж, шено йоацаш. Ленина хьехахча наьх тІа баьхар, цул ученикаш, доттагІий, соратникаш а хинна дІаэттар.

Йиззача бокъонагІа ала йиш болаш да, Армене коммунисташа шоай халкъа шовех бенна тешаме цо шоашка хьаьха доги сийлехща кхоачашдаь хилар. Цар шоашкаре доагІача дола дакъа лаьцал еррига Россе юкъерча революционни болам дегІбоалабара юкъе, керда тайпа марксистски парти хьиечаь. бароагача вай мехка коммунисташа цхьана хьинаре дакъа лаьцад къаьбяче дуненна штурм ечакерда дуне — социалистически дуне хьаллето.

Сийлахь-вокхача Ленина лаккха чат баьб Кавказа большевикаша вай парти хьаьр, цул мутІараш хьотадар, пролетарски интернационализма принципашкара къахьегамхошта кхетам балара лоаттабеча къовсаме лоацача дакъа. 1913 шера а тІехьа Максим Горькега ше дахьийтача письмо тІа Владимир Ильича яздаь: «Тха-м Кавказе а с.-д. гуржаша а цари эрмалоша цари эзсоша а цхьан цхьан с.-д. организаци, итт шера совгІа болх баьб. Из даькъа дош а доацаш, къаний дош пролетарски Іаьдалагіа къоастахар да. Ахха ший тайпара къоастадар».

Шай дерригача шовзткъе итт шера исторе чухь Армене Коммунистически парте, вай еррига Коммунистически парте денаеча отрядех цхьаннег лакха лоаттаьй марксизма-ленинизма байракх. ДерригІа хьаллоаттаьй КПСС мутІарий цхьоагІо цар кхотадалари, из цул ленински Центральни Комитета тешаме чІоагІаІе хила а хиннай, ишта йолаш а юс.

Вай сийлахь-йоккхача Даьхенна шоаш кхо ца бен гІуллакх дарна хаикха а доагІаш берригача мехка къахьегамхошта хьалхашка шоай сий дигхад Армене коммунисташа.

Йоай торжественни собрание тахан майна бІаргагу денал долча къаьнача гвардe йикалаш — революцена юкъе хьинаре дакъа лацараш. Шоай кІан тІа шилла хьадеиад цар къовсама дукъ, цудухьа шоайи дийсхІа котало а хьакхай. Эттана хьалхарча аргІанна царга, парте беррига ветеранашца, Советски Іаьдал котдеккхара къовсам нел лоаттабьараш, оба вай тахан, партен республикии докхха цІей долча дийнахь, шоай кхза деаш, дег тІара лоаца боакк царна уж могаш-маьршен ираз долаш бахар лоаш.

Мукъаба сона новкъостий, Советски Союза Коммунистически парте цІерагІа республикера беррига коммунисташ Армене Коммунистически парте сийлахьча юбилейца дег тІара даькъала буша. Шенача дег тІара их аз: къахьегаме керда докхий толамаш доахалда оаш вай сийлахь-йоккхача Даьхен ираза духьа!

Сийлахь-йоккха Октябрьски социалистически революци котъяларо. Советски Іаьдал Армене котдаларо бокъонна йола социальни къамаьни кортамукъаленга ийай эрмалой халкъа, еллаштара дена эгалонаш яьй цун кхелашка.

Наьха дегашкара цІаккха а дІа даргдаш шоай вахар. Советий Іаьдал бахьан долаш дІаценнанц эрмалой халкъа турпала къонгий сийлахь гІуллакхаш. Уж даш дахаргха, дашн латта Армене доаш — исторе цІаьттаза тешаме сиина.

Берригача вай мехка санна, ишта Армене а Советски Іаьдал чІоагІ а дениаз, тоа а деннах дІоаача классови къовсамашка, бостам боашам доккхий халонаш эша а еш. Укхаза багІача йовкъостей дукхагІчарна хиия дагадоагІа, эрмалой халкъа мел хала тІехьалекхай. Халкъа дукъал, авантюристически политика буржуазни националисташа - дашнакаша лелаяр бахьан долаш геттара тиньабар экономика. Массе метте деха боахамаш, мошид, леарраш дар дукхха вераш вах боабеш. Цхьабакъда, Армене къахьегамхошта, шоай кхела дай хиннадІа а этта, уж човнаш сихха ерагмегар. Коммунистически парте кулгалца, шоашта йолча гІойллен дукъа доацаш кхыча советски халкъашца вежарашка деча новкъосталах кот гІортоата а еш, шоай къаьнарча лаьттан тІа цар хьаль яьй сага сега эксплуатаци ца еш, Іазап тІа ца лоаттадеш, классайн къамийн шоайла моастагІал доацаш йола керда, къона бокъахьара обществo, — хьаьльйй социализм.

ХІаьта Советски мехка Іалаьмате боккха кхерам тІабессача хана, эрмалой халкъ Советски Союза деррига халкъашца а санна, Октябрьа каратІдаьннараш ларде хІаьттар. ТІема шерашка Армене къахьегамхоша, тІемахоша-эрмалоша хьахьекхар доккха къонахчал, денал, турпалах.

Легендарни а хинна дІаэттан Антон Ервандовича ший дохкаяа тІа йийнача 89-ча Таманск эрмалой дивизена каратІдаьна денале гІуллакх. Цо коталонаш а йоахаш Кавказа лоамашкара Берлине кхаччалца дакъа ший цІе байракхаш.

Къонахчаьн турпалалх бахьан долаш тІемахошта-эрмалошта орденаш медалаш еннай. 103 сагена Советски Союза Турпала цІе енна, хІаьта майрача летчикна Нельсон Степаняна шоазза еннай из сийлахь цІи.

Советски наха чІоагІа сий деш йоах тІехдикача военачальникий вай Герзашцарча Нилий бІун а тІема операцей а организаторий — гражданска тІема турпалай Гая (Бжишкяна), Советски Союза Маршала Баграмяна, Советски Союза флота адмирала Исакова, авиаци Маршала Худякова, бронетанкови бІун Маршала Бабаджаняна, кхыча говзача командирий — эрмалой халкъа къонгий цІераш.

Украинан Белоруссен, Брянски а Смоленски а областий, Крымен Къилбаседа Кавказен къахьегамхошта дика дагабоагІа шоай нана-лоамашта гаьна а баьнна партизански отрядаштеи соединенештеи юкъе а болаш фашистех майра лейта, вай хьоисарча лаьттана тІакхайнна гІаьрахой аьта эрмалой халкъа къонахчал дола къонгаш.

Беза мах бехар вай моастагІа эша а вахь ньккхача коталонга. Миллионаш болча советски наха — царна юкъе Армене дукххача къонгаша а мехкараша а — шоай вахар дІадениад шоай социалистически Даьхен маргІатон лоІами бахьан.

Турпалий цІераш цІаккха а йицъургьяц шийна даь гІуллакх довзача халкъа.

Новкъостий! Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема дирача къовсамашка советски халкъаша кІалхарьаьккхай шоай социалистически Даьхе, шайн ираза боххо, сийлахь-вокххача Ленина хьаьхекхача, вай дахьа биллача новкъа

(Нисйоадеанар 2-ча оагІо тІа).

СОВЕТСКИ АРМЕНЕ ШОВЗТКЪЕ ИТТ ШУ

Новкъоста Л. И. БРЕЖНЕВА къамаьл

(ЧIистедоллар. Доладур 1-ча агIо тIа).

ахара бокъо. Цу новкъа болхаш, советски наха оьшнагара эргальххай мехка юкъ, вежарашна йолча ерригача республикай вахар. Ленина парте кулгалца цепд-кеда, сийлахь коталойаш йоах цар махрнача кхоллами ерригача фронташка, доккхий гIуллакхаш ду, хIаьта уж тIулаккхаш коммунизм хьалхьар аьле hIи йоаккхаш доле доккха пхьа тоатол е хале вIашагIкхет.

Ишта советски Армене а кхьачай шийн шовзткъе итт шу лиззарга, республика экономически, социальни, духовни вахаре дерригача доакъошка доккхий хIинаш карагI е дуллаш. Цу хьакъехьа хIаввза къаьстта хьеж хийнар новкъоста Кочинина доклада тIа. Теркам чIоагIIа тIаозаш я республика промышленность дегIехарах йола данеш. Советски Iаьдал латтача шерашка цул продукце бойрам 180-зза соагIа лаккхбалар — хьархам вие-ба тIехника. хIаьта а дукхалах лаьтта мича Iа гIулакх-м. Укхаза юххьанца вяз юха хьадаьд химически промышленность, электротехнически машиностроени, приборостроени, радиоэлектроника санна доле индустре хIавзара доакъош. Ма дарра аьлча кердача аьода дегIанхий сийрда бесаш доле металлурги, вйгея кхачаца промышленность.

Вай мехка сана, ишта доазол дехье а дина могаеш я Армене Iилмахоша, инженерашка, болхлошка хьакхелла дукха кадеаеш. Клетадеш да, ишта днна продукаш технически кийтов боарам лаккха болаш йолча предприятешка мара арахеца йиш ца хилар. Кхетадеш ха, йоккхий знанеши шера кругозори йолаш йолча лакха квалифицированни болхлой классера мара цу тайпара машинаш, аппараташ, приборш хьоулург ца хилар а. Армене болхлой класс вай мехка болхлой классе сийлахь отряд — хьахилар социализмана карагIдаьнна доккха хIама хилар.

Ювлангара хуманенкх эрмалой юрта сибат. ШIепдение юкъера дIадаьнина лоадамбоаца лаьттан чIегаргаш йолаш. цIаккха сердал ца гуш къел мискен хинна лхархой цагий боахамаш. Хьа а къ, толаме дегIаьхош я толамагIа йолча техника, сакхетаме пхьана кхоачашбеа къахьегама лерда тIа латта йоакха колхознокоаози производство. Социальни духовни гIулаккхаш тоаделара шерра горизонташ хьелласлай кхоьохо хьалхашка. шай керде социалистически вахар хьенрое хьалдер а хинна дIааттаа аз.

Советски Iаьдал латтача шерашка республике боккха боли чакхбаьккхай лаьттанате мелиораци ера. Хьальхь итташ водохранилищаш, насосни станцеш, кхо эзар соагIа километр дий укхйта каналаш даьдал. Ликхлуш я хьетташ леладарел хьайбаш аеладарей культура. Цу доллаш хIаиш йиш хилийтай юрта боахама продукш тешнане дукхагIа яхе. Укх тIеххьарча пхь шера республика юрта боахама валови продукш яккхаш боарам хIара шера юкъера лаьохIача 17 процент лакхбенкаб хьалхагIа хIадахча пхе шерашка найбича.

Уж толамаш — юрта боахам дегIаккхулара Коммунистически партеи Советски правительства хадданза еча йоакхонех тьахипнар, советски Армене вахархоша шоай хьинар ца кходеш къахьегарах хилханар.

Новкъостий! Советски Армени тахан — из а хьалха хаттача Iилма, массе ваIгоахьара дегIаенача социалистически культура республика.

Дукха ха хьалхагIа деха хьоаIIаш шийн гуадампеш йолаш я эрмалой хьаман культура. Доккха ла дунеи цивилизаци дегIайоалара юкъе эрмалой халкъо дахьа лаьна.

«ВIаь шераш дIаух. цхьабакъда, моллаш «Давид Сасунский» эха турпал ивос санна йолча эрмалой халкъа шедевра еш йолча воздейстае боккха низ. Тахан хийача мо мара ца хетаби кевла я 200 шу соагIа ха хьалха чаьнь сийлахьлоккхача поэтен наленчар Сеят-Нова стихаш. Шуи башха-хозача мехка вейар, хьалхагIа а санна, цеввоаккх эрмалой зодчей тамашийна йоккхача гоизало. шийна пийсса кхы цхьавкха йоацача ширача исторически памятникий хоало.

Ереванцаша законагIа доккхал де йиш йолча предметех цаI — гIоргьанре чатенадаран — гонна хьалха дIаяхача кхачача эрмалой кулгайоадон башха-дика гиз. Цига гучахьа бIаргагуш санна хет эзараш шу хьалха дIадаха эрмалой халкъе истори. ХIанта шу истоое урокаш тIа уйла дукхагIа ме ю. дукхагIа доккхал деш вла йиш а бакъ долаш да. Советски Iаьдал котдалоро эрмалой къаьмна хьалхара культура кIалхарьакхар. социализм котьалоро, талакт йолаш долча шу халкъа духовни вахар хийпдар. массе оагIорахьара яз тоадара эгтара дикагIа доле хьадаш хьехилийтар.

Белгала, новкъостий, тахан, тамаш йолаш хет, къаьнарц культура хьакхелла. IV-ча бIешерене а тIехьа шийн йоазув хьадаь доле халкъ революция яладехье 90 процент соагIа аво йоазув-дешар ца хоеш хинна хилар. ХIаьта шу халкъо, мугIаренча къахьегамхошаэрмалоша, доахая доажадерашта а лаьтташ чоладерашта а, камениикашта ремесленникашта тIехьенгара тIетьенга толаш хьеенай къьнарча книжкай кулгайоаздаш оагIош Эгтара созагIа йола цегагIоа санна леланьй цаш уж оагIош. Цхьабакъда, царна кхыметтел уж еша а могаш хиннадац.

Аххха Советски Iаьдало ший царна из гора. Даим тIалаттача боадонна — йоазув-дешар па хара кIалхаабаьхаб шо къахьегамхойэрмалой. халкъага кхачийтай. уж кулгалдоаш меттел Армене санга йаьхий культура а.

Советски Iаьдал кот ма даьлдиге я. Армене хьайийллай республике эгтара хьалхаэл лакхера дешара заведени — Ереванск пачхьалкхен университет.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагI. 3 декабрь, 1970 шу.

Нагахьа санна хьалха эрмалой халкъа кIезигача викалий мара даккхера образовани яккха, из а Армене доазонел арахьа мара, вIаштIехьдоалаш хиннадеце, хIанз знанеш ма республике ух дукхача межашкара кагий нахи мехкарийн. Бахача нахах эзло сага доархIаш студентий дукхалга хилача, дегIадахкхача дукхача интеллигентов мехкел гальна хьалхальнай Армянски Советски Социалистически Республика.

Социализмо хьаьча кердача общественни лардах, советски халкъаша — вежараша деча новкъосталах кег гIортнига а еш, эрмалой халкъо башха - дика толамаш даьхад Iилма дегIаккхулача. ХIанз Армене болх беш бIаьгарта Iилмани учреждени я. Цига толаме къестаю теоретически механика, химе, геологе актуальни проблемаш, биофизикен кибернетикен санна дола Iилман хIанзара лостамаш.

Советски Армения беррагача вай мехкон де а доагIаш доккхал ду республика дукхача Iилман коллективашта а эгтара хьалха Бюраканси астрофизически обсерваторена а карагIдаьнарех.

Цу башха - дикача Iилман центра керте латт воккха Iилманхо, Социалистически Къахьегама Турпал, Армянски ССР Iилмай Академе президент новкъост Амбарцумян. ДагIдоккхарагIа аьлча, дукха ха йоацраш цIаккха а хержов из Iилман союзий Дунен чалкъоша юкъерча совета президента поста тIа. Нагахьа санна цуьна дукхазача астрономашра цхьайола терминеш хьайипача, хийцца ала йиш йолаш ха, советски дуиени Iилма сигала сердалоне академика Амбарцумяна цIа сийрагIа бола сенкъе санна леп аьнна.

Армянски социалистически культура хьалхьышача лакхлевх къаьгта душ республика боккхийча художникий, писателий артистий дукхача цIерашка а.

Укхаза хьоахахча кхоачам ба хIанзарча живописе башха - дика говзанч Мартирос Сарьян. Цу тамашийнача художника выставкашка хийнаов цIаккха дипкургдоаш дег чу дуж кура, бирса, боча мохь — советски Армени цестаю бокъонца йола искусство йоахаро тIаьза бозам.

Боарам боацаш боккхаве вай мехкара талан леха хале да темпераменти, кIоарта къамой а пу цхьан ханна советски дунени музыкальни культурана карагIдаьниа толашагIа дола хIаэмаш шийна чулацца а йола Арама Хачатуряна музыка ца екаш йола мийнит хала.

Вай парти хьалхагIа а хIанз а советски творчески интеллигенци массаза чIоагIа лоархIаш хиннай. Цо беза лоархI обществера шоай лоархIами цуйна хьалхашкара бахктокхами кIоарта кхетабеш, толашагIа йола вай социалистически искусство сий долаш лоаттеш, шоай ерригача творчествица коммунистически идеалаш чIоагIьаш боле литературан искусстван деятелаш. ФормагIа къоман йола цар тIехдика произведенеш массина а классови дуна шавра бIаргагуш. партел доаллаш хиларца белгальнна я, кIоарга социалистически чулоаваш шоашца болаш я.

Дукхьал цу тайпара произведенеш я, новкъостий, бокъонца халкъа а хиле дIаоттараш, йерригача советски къам деташка бода никъ кораболгIараш. цIаккха йовргйоаяе лета-гIоза санна пар тIанйераш. вай мехка дерригача хьакъий юкъара йоалахье а хиле дIаоттараш. Дукхьал цу тайпара произведенеш а Советски Союза йежарашха доача халкъий культура практике йIаьхий ур а.

Советски Армене исторически опыте цIаьхха е кхы цIаьхха а дог тешаду, къаман хIама къаь аллха цийн коазовел чуьхь хиларцен хийрадаларцен а ца тоалуш, социалистически къамийн халкъийн вежарашха болча делале масе оагIорехьара вIашш дIаьхий деш дегIаехар бахьан доливе тсалуш хиларах.

Эрмалой социалистически вахчахьалкхел хьахилийтар, советски Армене экономически духовни вахар массе оагIорахьара товдадар социализм. Коммунистически парте доаш ленински къаьмий политика вахара низ болаш хиларе дола къаьгта тешал да.

Дуваш да. Советски Iаьдал а тIадалехьара Армени дагIоагIаш бола хоазол дехьаре шул мехкахой шуй республике баьхкача, эрмалой вахаре хилача кхолхашта тоаш цевбахар къайлкхахьа ца могаш хул яхаш. Цу тIа а, цу тайпара уйла йолаш хул кхыметтел цара Советски Iаьдал баткха дето къоабалдеш боацараш а. МегаргIа тIаккха, нагахьа санна кхыметтел уж вах а советски Армене доаха тIехдаьнна доккхий толамаш бакъдаь тIаэпанза ца боалаш бале. шул гIулакхаш, новкъостий, белгала во лелаш, дика лел болна.

Новкъостий! Советски Iаьдал латтача шерашка иь экономически, культурни, социальни эргалнаш Советски Союза Коммунистически партеи цун декалеча отрядо — Армене Коммунистически партен баьча боккхача кхоллаьмех организаторски балхах хьахинвар за. Массаза санна, тахан а, коммунизм хьаьлара толамаш алсим а арахаш, шоай къахьегамца Даькен низ чIоагIберий, халкъа вахар тоадерий хьалхарча мугIарашка латт коммунисташ.

Советски Союза Коммунистически парте XXIV-ча съезда чакхдоля вай. Беррагача мехка дIаерьжаш латт езача событе сийна лелаю социалистически нах. Болхлоша, колхозхоша, интеллигенце — массине а хьакхйакадаьа юбилейни ленински чу белгалдаккхем шоай хьамгарча парте съезда къахьегама керзача толамашца накъабяхея безаш болаш шоаш хилар. Дяза кхоачашдеш да коммунисташ доп. ЦIара советски сага доп. ТIабийрзза, хьинар аIдаь болх бу наха, хIаьта цар къахьегамах дика беркат а доал. Мехка промышленноста предприятей, гIашлошьеча, колхозийи совхозийи эзараш коллективашта, пхийтта союзни республиках вороIпе, кхоэтта союзни автономни республика, края, областо хIанзле а рапорташ деннад ухе шера план промышленни производство беррига боарам лакхбаьхаш дукхагIа йола лоархIамегIара изделеш араханаран хаеал хьалха кхоачашьярах, юртбоахама продукци дукхагIа яккхарахи кийчьярахи.

Къахьегаме башха - дика толамаш даьхад Армене дукхача коллективашта а . Хаеал хьалха, октябре а тIехьа, кхоачашьдай пятилетка задани Ереванска электроламнови завода, Ленинакански пазатий фабрика, «Алмаз», «Электрон» яхача заводий, дукхача кхыча предприятей коллективашта. Республика кулгаллоша вайна лура дешах, Армене ерригача промышленносто толаме кхоачашьергьа пхе шера план.

Пятилетка чакхьаза кхы а шьа бутт ха йисай. Цхьабакъда, хIанзле а дихазча бахьанагIа дIакхайкаде йиш йолаш да, укх пятилетка оттадь хинна керттера декхараш советски халкъо толаме кхоачашдаь хилар. Ший экономически потенциал оиданкхара, общественни вахара еррига оагIош дегIаккхулара мехка дIахьалханкахьа дикка боккха гIа баьккхаб. Массадолча хIамаша чIоагIагIа, низ болашагIа хинай вай пачхьалкхе — хIаьта цунах латт дIадахача ихе шера Коммунистически партеи дерригача советски халкъо чакхдаьхача гIулакхий керттера итог.

Советски мехка халкъе боахама деррига доадьол дегIаккхулача кхоа дикка деккхий хIамаш карагIдаларна белгалдоаккхаргда ер шу а. Промышленни производства плана 10 бетта бIарча а изделей лоархIамегIарча тайпашта а тIеххкхоачашьяй. ДIадахача шера цу ханаа йийсйна 8,2 процент дукхагIа арахел промышленни продукци. Ий во дал, Iилматохкама, проектни, конструкторски организацешен промышленни предприятешен боккха болх баьб техническо прогресса лаьккъе. хIаьте вай парте цул керттера лоархIам е бу.

Вай Iилманен техникаен доккхий хIамаш карагIдуллара цар йоккхий торонаш хиларах дола керда тешал — из да дунен тIа эгтара хьалха Бетта тIаьра грунт автоматически Лаьттан тIа еначи Лаьттан тIара лехкача автоматически лунохода новкъосталла Бетта тIехсина тохкамаш даьчи «Луна-16», «Луна-17» яхача космически станцеша толаме чакхьаб дар. Бетта тIа хIанз вай транспорт я вай, бекъа, башха массе лелаш ва, хIаьта е бархI чара йолаш я.

Юртбоахама шу толаме чакхдоаккхаш боали юрташкара къахьегамхой. Вай мехка лаьтта леладара истори хьадоладенча веза эгтара лаккхагIа бола ялатий лаьхкъам кхебаьб. Мехка ялата ресурсаш Iоаврга дизлача союзни республикашта юкъе эгтара доккхагIа доле дакъа лаьцад Российски Федерацес, Казахстано, Украина лаьтташ леладораша, КарагIдаьна лоархIаме хIама лархIа доагIаш да дуга дукхагIа даккхара земпаш сихьар. Шера юкъера лаьрхIача укх пятилетке йоакхха из лоархIаме культура миллион тонн хургья. ХIаьта дIаяхача пятилетке юкъера лаьрхIача шера йоаккхаш хинняр еррига а 380 эзар тонн мара мича яр.

Беррига гулбеш бола боаибя, — безаза маьха йола из техническ культура — хьалхагIа цIаккха ца хинначе тайпара дукха хургба вай мехка. Соаххарчул дикка дукхагIа кийчьбай кхертолаш, баьцаларцн, сом, чай, дукха кхийола культураш.

Укх шера дукхагIа хьадаьккха а пачхьалкхено яйна а да дулх, шура, фуаш, тхо. ЛоархIаме да, уж продукташ дукхагIа яхарца цхьана довпвин кое тIара оалзарашш дукхагIа хинна хилар.

Кхетадеш да, новкъостий, хIанзнуа тIетьагIа а вай юрта боахама хьалхашка цIенлалитте декхараш кIеанта латташ ца хилар. КарагIдаьнно чIоагIде, лаьтта леладелен хьайбеш леладелен темпаш а тIа-тIа дукхагIа а дегIаккхулаягIдона гIулакх де леза. Цо новкъостах дерге база нах дикагIа Iалашбара, цхьаппакахьара кхоачамбоапараш, хапгапахье йохка, масала, дулха продукташ, на кулга дIадаха. Цу декхаранна цIаккха лаьгI на йолийташ уйла тIайойт парте правительства. Оалангара ха уж кхоачашдарга бола цийкъ къоастам болаш белгалбаьб КПСС ЦК июльски Пленумо. Цо белгалвь мероприятеш кхоачашьяра хIана болх беш я, ала мегаргдаш да, еррига парти, беррига мохк. Цулухьа укх юртбоахама шера итогаш — цу новкъа гIоала баьккха дика гIа.

Мукъаба соца, халкъо бохама дерригача новкъоша даьха толамаш боллой, колхозхой, специалистий, городен юртен беррагеча къахьегачхой дег тIара даьхьола дуаарав къахьегаме керда коталонаш яхар новш царна довпша баьккхарах, вай советски социалистически Даькен дуккьа керда хIамаш карагIаула уж тIаьхьара укх ерибуцах пайда эза. Даьраш дукхе да толамаш гучахьа да. Цхьабакъда вайна, коммунисташта, йола девиз я, массаза хила а ханнай ленински дешаш: карагIдаьнна чугIа ца сацар, дIахьалхашкахьа ца долхаш цхьаккха лича а ца Iар, тIа-тIа чоалханегIа дола декхараш кхоачашдарга дувлар.

Новкъостий! ХIанз шийн XXIV-ча съезда еча кийчон эгтара бехктокхамегIча ханаш йойлаш латт вай парти. Отчетие - хоржамий собранешта тIеххьа хургья партийни конференцеши союзни республикай компартей съездаша. Коммунистий дукха миллионаш эзаро бахьа бахьа итогаш ю, Iоаньча опыта анализ ю, дIахорча хана знани йола ювохаш ю.

КПСС Центральни Комитет дог тийша я, партийни собранеш, конференцеш, съездеш керта болаш доагIар диза хьадехаш долча, принципиальни критикен самокритикен ена хьалашка, коммунистий хьинар дIахо эйлуш, партийни организацей гIулакхаш тоалуш чакхьоргалхарах. Вай парте низ чIоагIдаьа, цул мугIараш цхьаьгIо йолаш кхотаденнеш хилар, дIахо а тешанмеи лоархIагIа ца доалаш коммунизмага бодача новкъа гIоала советски халкъа керте а латташ дIаахка уж кийча хилар къаьгта хьахьоккхаш хургья, шеко йоацаш, отчеташ хоржамаш.

Деза новкъостий!

Мукъаба соца ишта, цхьадолча дунен халкъашта юкъерча дегIаех а доаша дуьна.

Армене коммунисташта, дерригача армянски халкъа, беррагача советски наха дика доаз вай арахьарча политика мазан. Цул чулоацам сенах латт аьлча, из латт социализма хьаштан лорадарах, халкъий кортмукъален къоосам хьаьлоадарах, тайп-тайпара общественни системаш йола пачхьалкхелаш машаре яхара принципаш дергIа чакхьахарах, машара халкъашта юкъера доттагIалла чIоагIдерах. Вай парте XXIII съезда къаьгта бахьйнр шу арахьарча политика курс, шул решенеш Советски Союза шорра а кьнаре а кховачаву дунен халкъашта юкъерча ирсе, цу дьыхе агрессе низаш юхатохача а дуней халкъашта юкъера кхерамаш чIоагIьеча я.

Вай парте а Советски пачхьалкхен а цу тайпара политика из да В. И. Ленина кийчьна ю вайна васкет дахь хьакхайкалье арахьарча политика принципаш хIаьмача хьаьлашта вахаре кхоачашьяр. Из политика йоаза хьалоаь вай халкъо, вежараша долча социалистически мехкаша, дуней халкъашта юкъерча коммунистически боламо, дунен тIаоача дерригача прогрессивни низаша.

Советски воахьара политика машар тIехьел конструктивни я. Цулухьа е из хилкъий царIатомнен кортмукъалленен молоагIча тайпара а тIаккхулача империализмана цIаьккха машар боацаш а из тIаккхулийча хоадамболашен цIенхашттан юхетташ я. Советски Союза массе а тайпара — политически, экономически кхылела а новкъостал ду империалистически агресси тIерзаньча мехкашта а халкъашта а.

Агресси юхатохара кортмукъаленен антиимпериалистически вIашагIтехача низей цхьан лелаелу гIулакхаш — из я империализмо бIенара соа дIайта, авантюристически кортош четтадоаладара, керда «локальни» тIемаш йола из далийтара а аврех дерригача адамашта тIема кхерам ца хилийтара а эгтара дикагIйола средство. Вахаро тешанеш хьахьенхадь ю.

Советски Союза а кхыча социалистически мехкий а новкъосталла къовсам доаттабеча Вьетнама халкъо йоакхий американски военни пленаши расчеташ. Итт шу гергарча хана чухье Къулбаьла Малхбоалея Азе шу агрессийн тIом баьхан США тIаккхьачча тупика дунен общественноста а американски шоай а терхам тIераба аккхар дукхьа массе а тайпара кхловзалашца кIалкарьюнла гIертта езача эттай американски дипломати.

Цхьабакъда, Къулбаььлен Вьетнама бола США тIаьоллам, американски марионеткай новкъостая а долаш, гадоахаргагIарча вахьаен «законах хилийта» гIерта тийшача балха политически манееврашт, хьоапайна дайа Вьетнама халкъ хьаккаш, хIеща, цIерца кIалдита гIертар а саца, на из йоалаш юсаргйолай я.

Агрессораш шоаш хинтача тайпара агрессораш ба. Халкъий мукъаьлени кхычарех тийша уллаш хIама доцаш хилареш новстагIех лаьаьла агнишн дикача дагара фенци хиннабаш. Ия, ма барра тешам а бохийташ, иха а дагадежийт вайна дукха за йоацаш американски авиаце ДРВ дукхавала. ноч бихача пункташта тIа а узам даьна провокационни доапашен хIьабола вашингтонски политикаш кьм пхьаккхаш а ца гIейрттача тайпара чIоагIа даь а дайна миттарда бандитизмана «легализаци» е, кхыча пачхьалкхений территорен тIом фегарча аренашкел дульале йоашаш доалде США кхьа ший тайпара йола (митта ала мега) «бокъо» йолга дупа гIерташ хилароя.

Цу дерригие а агрессораницарча къовсамера вьетнамски халкъо низ иттаза совбаккхар марса кхыдеш хIама дац. Империалистеи нар шоашта чуотттабьерашен деча цIий Iоьмадеча тийшача балхаьша — из Вьетнама халкъа духьалара тIом е демократически Германски гIовьрахой тайпара латар е дунен кхьча районашка цукъале иккхара низашта дукъалара террор дале а — дерригача дунен дукхача халкъий антиимпериалистически солидарность кхы а поачагIа чIоагIйолийт. Кхы а сийрдагIа гучадоал империализма хIанзара политика дерригача халкъашта, дерригача дунен тIарча машара бола мел боккха кхерам боаллаш я.

Вьетнамера тIом дIабаккхара иккъ сийрда гуш ба: из США тIема юкъегIерталга соцадар, агрессорий бIу чура арабаккхар, вьетнамски халкъага шийн гIулакхаш шийта къестале йиш хулга Iелашдар — чулоамах ца болаш я Къулбехьен Вьетнама Республика Хиина йолча революционни правительства Вьетнама Демократически Республикаи предложеней — вай йиззз хьалкхоаьча предложеней чулоамах.

Дуненаъ йоаьаш бакъ за къовсам лоаттабеча Вьетнама бокъо йола гIулакх котдаьна дIаоттаргхилар (ТIоараш тох). Советски Союзо новкъостали тIом лоаттадерхиларах дIахо а бизза тешна бена хила йиш я цунга.

Цуьна цхьайхи а кхоастам болаш доле гаьйл — дукха йа йоацаш Москве кулгаш йазд Советски Союзи Вьетнама Демократически Республикаи экономически тIемен новкъостал ларах йола соглашенеш. Цу соглашенеш вошал долча коммунистически парте, правительства, халкъа оагIорахьара доккхен низ болен, гIо, Iалламате доккхен массе оагIондалахьарен новкъостал хьала ДРВ партийни кагийоазоне шей откликашка.

Юхатохам тIа-тIа чIоагIа хоадам болаш, агрессор дунен халкъан дIакъоостанр тIа-тIа вонагIа гучахьа да дунен халкъашта юкъерча кхохьэма воккх кхуорча а — Гергарча Малхбоалехь. Израильски агресса бахьан доацаш хьахина гIулакхаш сихагIа дIададахара бола Iарбий халкъий бокъо йола къовсам тIа-тIа чоалтIа хьахкхоаб машар безача чачхьалкхений оагIонгалхьаш. Ци ховш хинна хIама дац дукха за йоацаш Гаргарча Малхбоален кош ООН Генеральни Ассамблея XXV сесе дуьцали цуй доагьоцхоша шоаш дахьа къамаьлашка. цхьанна тIехьа вокхо еш, агрессор — Израиль белгеш хинна хилар. 4 ноябре Генеральни Ассамблее тIамйаца резолюце тIа къовсам боллаш йоах: Израиля дIалийца Iарбий лаьттан юхадала деза; Гаргарча Малхбоален конфликт къьатламашерах бола кхерамален Совета решене йийза кховчадае еза.

Империалистически агрессеца духьал къовсам лоаттабеш дIахо чIоагIлуш да Гаргарча Малхбоаленнарча къаман - кортамукъален болама низаш. ЧIоагIлуш да кхо Советски Союзаеи цхьна социалистически пачхьалкхенашкашцара доттагIала цIаьхь гIулакхаш леладелли.

Цхьабакъда, хIанз ханя да агрессен реакцен низашта а машара прогресса, кортмукъаллен низашта а юкъерча къовсам цIевадаш тайпатайпон формаех дIахо бодача Гаргарча Малхбоалера гIулакхаш дIахо дегIа мишта доагIаргда ала. ХIаьта а кхетачовш бокка тешам а болаш аьл бакъ а: агрессори дожнагIа ди хьале ю, из дунен халкъаьта хийдчьерна догIийт.

Цу дерригие дийа хьалаш уттадеш дунен халкъашта юкъерча кхоттаьма Гаргарча Малхбоален кхуьрч дIабаккхара. Гуллакх хIама санах латт аьлча, из латт агрессорам ца хьалхоабнарашта порально - политически тIаталаьта чоагI а деи машар безаш шоашн вла безача тайпала цу дуньнх пайда масех.

Европие лахьа, аьлча, уллазч, шоаш махкара, Советски Союзо Варшавски Договорах болча шийн союзникашца цхьана тIехьарча шераша чIоагIа низ тIеабахийтаб ерригача европейски пачхьалкхенашта хьакхна машаре, къепрзалон чIоагIьара а машаре цхьана къахьегама дегIадаьалара а. Из дахаъ европейски континенте лоьлуш хувадамаш хул, хIаьта тоала кIал лийд а болаш ала йиш я уж хувадамаш дикача оагIорахьа хил.

ХIанз Германе Федеративни Республика хьнаре политически къовсам бахаьаб укх шера 12 августе СССР-ца. ФРГ-на юкъе дахча Договора гонахьа. Из къовсам латт, цахьа оагIорахь. Малхбузен Германехе а цунна дехьарча я, эттача хьала бе бодагIача тайпара махк бержашен шоай меткем Европеи машар оттабара боккхоча йоакко сенашен. вокх оагIорахьа оттаеш шераш ФРГ хIалакхурйолча реваншистски милитаристски низаш тIа. Европа машара безача деносигача - халкъашта Бонна политика хьовьа йоааача къикьа тIа теттаранашен юкъе.

Цу хьакъехьа вай йовшн кхетаеш я — вай латт дукха ха йоасаш кулгаш аханьча договора лучаа хинича захна тIа ФРГ-ца цхьа ме доатIа хинна лоадахов гIулакхаш леладара, вIешш пайдане доле экономически гIулакхеш, культурни бувзамаш леладара европейски къаьмнаш дерригача дунен тIа машара чIоагIбара гIулакхна дакъа дукха къахьегара тIехьа.

Европера хьай лелалакхьара вIешашта лоархIам болаш доле, бIа пачхьалкхен — СССР, США, Англе, Франце цхьа кхаш хIанз вIахьо ю переговораш хетаь доле, Малхбузен Берлинана доазон пхьалолча дешаш къоастадао. Малхбузен Берлинана гIоалдена хьая тоадара дизза дуларголол да аьнна хет сона. Из хара гоньш болаш да из гIулакх хьаьнт далаш йолча ерригача оагIонаша дика лолам гойтаре малхбузенбоалене безнча наха хьайт хар дьалалашца Германски Демократически Республика законах доаза хьайтйта шийн лоIамех улаве бокъонийн лоархIаш бени хилар.

Йоккха событе ду мотт хеа а юс дукха ха йоаьан Французски Республика президента Жорж Помпиду Советски Союзе къ визит. Дунен дукхача мехкашка цу визита итоги мах бир Советски Союза а Франце а арахьарча политика боккха толам хиларах тарра. Тiатоза мегаргда — из ба дунен халкъашта юкъера кхьан гIуллакхаш леладелга шерлар кхьант долаш. Европен дерригача дунен тIен халкъашта юкъера кхерамаш чIоагIье лерхIнаш вал вонсул толам. Вай тешаш да Франце президент вайнага вена къан тIамйиача советско-французски документашта дунен халкъашта юкъера дерригача вIашгIехьдоахара дика аламаш ерталарах.

Советски Союз дикло а гIортаж а вайна уж гIулакхеш лоадала хьарга бола ерригача пачхьалкхиашпешна машаре вIашш айдаш шаош хьакхетилга дегIадоалада. Вай кайдаво лераI Англедара гIуллакхи кIеиг - дукха хоттамаш хилар, бIаргагу Италеш а хьаьдоча кхьча малхбоаче - европейски, мехкашца а леладу гIулакхаш шерлара иды тIа торонаш. Дунен халкъашта юкъера кхоахам хIаддбира а машар чIоагIбера а гIулакх деш а дукхагIа болча европейски пачхьалкхенашна цхьа йолаш тIамйица Варшавски Договора мехкаша йоалаль йоацаш йола юкъара европейски совещании арах йола предложени. Из совещани гулъе тIа - тIа дукхагIа вотушаш хулаш лаьт.

Машара социализмен бахьан агрессенец халкъаш тIехдаран дудахьа къовсам лоаттабар ленински принципаш а Коммунистически партей Советски пачхьалкхенни дуней халкъашта юкъера гIулакхаш леладара дахьъера беррига боли чулоацар. Вай деррига а ду дуне дегIаадара по еш бола в лаини хаддамза ламоаоне бола, кIаьбрача замеа доадам баш бола низ — социализма дунен система — кха а чIоагIьара.

Вай ленински партеи вай социалистически Даьхенаш курал а еш тешаме яр, вай, экономически, тIемен низ ларде латта Советски Союза арахьара политика, — из ба вай мехка коммунизм хьалара, социализмо дерригача мехкаш толашна дегIаьдоаладар дика хьалх Iалашдеш бола чIоагIа оаш, из гIулакх ду дерригача дунен тIа машарх прогресса ара гIьакида.

Деза новкъостий!

Советски Армениц щуг Коммунистически партеи юбилей цхьаь кьйсьен ай дунен беррагача коммунисташен коттамукъали социальни прогресси бахьан къовсама беррагенешен дедела белгалдовлача латааца, Селхан, 28 ноябре, 150 шу даьлд сийлахь-воккха революционо, гениальни Iилмано, Маркса тешаме соратник Фридрих Энгельс ваь.

Марксен Энгельсен хьаь а кердача хьалашка Ленина дегIайоадаь а йола Iилман коммунизма Марксен Энгельсен доара дилэр, цул новкъосталла пролетариатон цуьна гонахьа кхоаденнача дунен кховлаеIча дахкъа хьахьегама нахен эксплуататорийн вах тIеIабеpьйн строй дIа а яккха керда, кортамукъа а тийсхоп а общество хьалра чIоагIа ина. На теори хIанз а я социализми коммунизми хьалхьораштa тешнамо кхийда, империализмана духьал, къамайн социальни кортамукъал йиккхара, дерригача адамаш тIехьале. дIаьа хилийтара доаттабеча революционни къовсама тешаше гера.

Будапеште кIоезза чакхьинна денгерски коммунистий Х съезда эгтара даьхкав шу долча, Советски Армени юбилее (дю) КПСС делегаце цленыя — новкъостий Гришин, Быконов, со эйлар социализма мехкий вежарха йоле Iаотеца дунен халкъашта юкъера коммунистически болами марксизма - ленинизма котадол байралкха кIел цхьаогIе болаш кхоттадени хилар тешавеш хьалхьакха демонстрации.

Советски коммунисташ доккхал деш ба аьлха шай чеджие Маркса, Энгельса, Ленина йоарIеовча вдемш истори эгтара хьалха практически кховчаньянь хилараш. Цу идейни хьале а лунацш Советски халкъ — тешаме коммунизм долла.

Деза новкъостий! ДоттагIий!

Советски Союза Коммунистически партеи, Советски правительство боккха мед бу коммунизм хьалтаен Армене къахьегамхоша шоай ца кхобеш бахьа барон а шекг дика доккха дегIа лаьара я.

Советски Армени шуг Коммунистически партей ба бIаьрга дахена укх белгалдоаллачех торжественни дийначь ца къовсата дегIоадьена хоам бу шуга СССР Лаккхехьарча Совета. Президиумо Армянски Советски Социалистически Республикана Октябрьски революце орден элараx.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указ хьоза ершаш да сона.

(Новкъоста Брежнева Iоаеш СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Указ. Сона гIа йовл республика кулгалоаба къахьегама хьалла латтараш. ЧIоагIа дIахьаь тIоараш делаш новкъоста Брежнева Октябрьски революце орден республике байракхах дIайола).

Пурам да соне, деза новкъостий йохх-новкъоста Брежнева, из доагIаш далле саоIаг Советски Армена къахьегамхой дакъале дукха а мар эгтара дикагIа доле толамаш даьара уж мел дерами лоаш царна лоаха бахьа а.

Деза новкъостий!

Советски Армения тахан деши башха дина соагIар даихах, иттан шерашка турпала къовсам лоаттабараш шоаш ца кхобеш къахьегараш. Из соагIар — Советски Армене сийлен болхлой класса, социалистически колхозни кхорхой, халкъа интеллигенце дакха мах ба.

Цу соагIатад йоагIа а йоагIаш зуве а йиш йолаш я социализма бахьан къовсам лоаттабеш йоаккхагIIене воздале а, итта ца бовагIае дул матта дIаоттеш бола вай дукхаьа къамий социалистически Даьхен сий даккхара дукха хIамаш карагIдийна а кхы дукха а я де дезаш а бола нагIохой а.

Советски Союза Коммунистически парте Цабираьни Комитет чIоагIа тешаш я Армене коммунисташ, беррига къахьегамхой дIахо а коммунизм хьалтара пленаш кхоачашьяра лоаттабеча къовсаме шоаш низ дIалурехкадарах, Советски Союза коммунистически парте XXIV съезда керда толамаш а доьна пакхъегIортанарах.

Яхийла Армянски Советски Социалистически Республика! (ЧIоагIа тIоараш тох).

Яхийла Армене Коммунистически партий! (ДIадаьнн тIоараш тох).

Яхийла вай мехк бола Даьне — Советски Социалистически Республикий Союз! (ДIадаьнн тIоараш тох).

Яхийла ленински новкъа тешаме советски халкъ коммунизм котьаларча дуга Советски Союза Коммунистически парти! (ЧIоагIа дIаьъдаь тIоараш тох).

Л. И. Брежнева тIеххьара дешаш аьлча геттара чIоагIа тIоараш тох. Торжественни заседане дакъе даьцараш уватIоатт. Шогара дегт: «Ура!», «Сийле хийла хьахьегарча Коммунистически партена», яхаш.

ЕРЕВАН. ЧуIеча цIенох кердача массиве — Норке перекрытеши этажаши айара методагIа нах чуIа массех здани хьаьлеш латт «гражданстинка» хьисане.

Из метод укх тайпара ю: хьалхьоттаьча йашкабетонни колоннашта юкъерча лаьтта пакета хьисане пхьаенна гIа шоллагIьяр доллаш кийчьюш еррига этажий перекрытешта Iоакъаш тIаьлла хIамеи. Цул тIехьагIа кийча этажни Iовкъаш гидроподъемни оборудовани новкъосталца проектни белгалоеIа кхачийца айю. Кийча этаж чIоагIаьбе вIашагIьеллаш аьхча эшшаша лаккхала кхоачаеш айю.

Хьалхьйеш вIашагIьелламаш деча дерригача балхашта кулгагIьи къахьегама вультегва. Лакхе, эгтара тIерча этажа лаьохIеча Iоакъа тIа я яз.

Этажаш айара методаца гIнрсаш хьалдаре белгалагIа йола оагIе я укх кхомегIен чIоатIагIен хилар, хIаьта из къаьстта лоархIаме да лоамах дельефашца.

СУРТА ТIА: этажни перекрыта айергIола электромеханически оборудовани кийчьеш ба гIишлошьераш Р. С. Симонян (аьтте-хьа) Ю. Л. Хударверян.

Э. ИСААКЯНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОЛХАШ

ЙИСАР ДУКХА ХА ЯЦ

1970 шера декабрь беттан 13 дийнахь халкъан судашка хоржамаш хул. Цо деша тIара дIаболалу агитаторийн беседаш, лекцеш еша. Цунах хоам беш дар Грознерчу медучилище дIачуяоаллачу къайтеха хозуш а.

15 агитатор чуьоагIа заведующи коммунист Неклюдова Александра Ивановна йолчу агитпункте. ХIара агитатора шин-шиш участкаш я. ДIавахар, керда хьатIавенар дика вова агитаторашта. Харжархой спискаш йоахи пенах къайтеха. Дунен халкъашта юкъера гIулакх дуоцаш, советски законодательствах, харжархой бокъонех лаьца цара беседаш яьй агитаторашa, лекцеш йийшай. Къаьстта дика лелабу харжархошта юкъера агитмассови болх Беловидова Людмила Викторовнас, Бегаева Сильва Самсоновнас, кхыбараша.

Дукха харжархой ух агитпункте тайп - тайпарча дешаех лаьца хаттараш де. Царна аноза жопаш тел агитатораша. Агитпункте истолаш тIа даим керла газеташ, журналаш, советски законодательствах лаьца брошюраш хул. Шоаш харжархошца беча балхах тоъам беш бац агитатораш. Цар бех каст-каста цоай харжархошца къамаьл де эггара хьалхарча пятилетке даькъа лоацаш хиннараш. Советски Iаьдал доавкхаш тIем тIа лийтараш судех прокуратурах болхлой. Масала, агитатора Бегаевас республика краеведчески музеера Подунов вийхав харжархошца беседа е. ТIакха укх деношка района прокуратурера е халкъа судера саг вогIаргволаш вIаштIехьдаьккхад.

ДукхагIа бола студенташ районашка практиках ба. Цудухьа къаьстта дукха болх бе беза хIара агитатора. ХIана аьтча, хьаххе а дIахайта деза царна шоаш кхаж мича тессартбо. Цу тIа парех дукхагIбараш духхьашха кхаж тессаш ба. Из отта доаца дехкар дика кхоачашду училища хьехархочо агитатора Л. В. Беловидовас. Агитатора болх аз лелабу дукха ха я, йоах цо. Шоаза харжархой спискашка хьежа чакхъьнивй ца. Училище кхаж тасса цIабахка бесам болча студентий къаьстта список оттаьй. Кхаж тасса ха йолаш вола саг цхьаккха тилийтаваш агитатора.

Б. НАСАЕВ.
И. Пиева сурт.

СУРТА ТIА: аьрдехьара аьттехьа агитатор Королева, агитпункта заведующи А. И. Неклюдова, агитатор С. С. Бегаева.

АГИТПУНКТА СЕРДАЛ

Вай республика ерригача юрташка халкъа судахой хоржа кийчлуш ба. Алхан - Кале а хаммахьа дIаолаьаьа цу лоархIамерча мероприятена кийча елга. Укхаза хьайийллай шиъ агитпункт; цаI—Алхан - Кален. цуна кулгаллеш я юрта библиотека заведующи йола А. Галкина. шоллагIъар —Ермоловски дахчан хIамаш еча комбинате клубеи. цун заведующи М. Юшко ва.

Юртара агитпункт дика кийчъяьй: гобаьккха хьаллеха доахи хоза кийчдаь стендаш. вывескаш. фотомонтажаш. Зале оттадьча истолаш тIа го йиш я аьаш кер да газеташ. журналаш. хоржамий Положенех дола брошюраш. харжархой спискаш. харжархошца партийно - политически болх беш 35 агитатор ва укхаза. Шоай участкашка чакх а баьнна, харжархой списаш оттаьй цар. цу спискашта шоаза сверка яьй. Агитаторашa дIайоваийт харжархошта хоржамех йола Положени, кандидатий къахьегама наькъаш. автобиографеш. Шерра дIайовзийт КПСС ЦК Пленумий материалаш. чехка чухь а дунен халкъашта юкъерча арене а хулаш дола гIулакхаш дувц.

ЧIоагIа сатувсаши, наха безаш тIаэцаши ба агитатораш - педагогаш Рагошкина Людмила Викторовна, Сайпудин Салманович Эдилгириев, Жданова Людмила Васильевна. Царга хоза хеташ лаьувгI харжархошa, беррига юртхошa. Юртарчо къахьегамхошта каст-каста хоз хьинарерча агитаторий Умаева Тамарий. Техаева Салама, Чекуева Раай оаз.

...Къахьегама ди чакхдал. боаз бол. Цу хана агитпункте къаьстта дукха хул нах. Керда газеташ, журналаш деше, шоаш ца кхетача дешаех кхета, беседашка лаьувгIа боагIа укхаза тайп-тайпара профессеш йола къахьегамхой. Партийно - политически балхех къахьегамхой - салоIамен кхувруч хиннаб Алхан - Калерча агитпунктах.

Я. ЦУЕВ.

 ХХ шера шин хьалх-хьалха кхоачашъяреи парте XXIV-ча съезда баха набоагIара накъабахарен даькъе хьалхашка латта декхарашa кхоачашдара къахьегамхой вовшагIбалхила, вай мехка чурча а арахьарча а хьалхдолча дешаех уж дIахехтабар — уж да тахан Сунженски районерча агитаторашa шоай болха хьалхадоаха дешаш. Парте районни комитето а цхьанцарча партийни организацешна а цу дешашта тIаберзабаь бу агитационно - массови болх. Районе чIоагIа терко еш лелоду агитатораш хержарех уж лоархIамегIа йолча участкашка дIанийсбарен гIулакх. 38 агитколлектив я района юкхьанцарча парторганизацешка вIашагIъехка, царна чуьоагIа 483 агитатор. Парех дукха дукхагIа бараш коммунисташ, производстве хьалха латтараш, дехкерча а юкъерча а лоамой кулгалхой ба.

Агитаторашца юкхьанцарча парторганизацеша, парте райкомо хан - ханаца семинараш, балха опыт дIа-юха эцаш совещанеш ю, царна теоретически а методически а новкъостал ду. Агитаторашa лоархIамегIа йолча производственни участкашка дIанийсбаь ба, хIаьта цар къахьегамхой сакхетам лакхбара даькъе доккха новкъостал а ду.

Дукха дукхагIа болча агитаторашa шоай гIулакхах дика кхетам, шоаш беча балха лоархIам кхета а беш вIаштIехьбоаккх шоай болх. 70 агитатор ва «Сунжанефть» НПУ партийни организаце. Цехови партсобранешка а парткома заседанешка а дувц агитационно - массови балхах дола дешаш. Ишта хаддаза терках беш агитаторий болх лелабеш хилар бахьан долаш дукхагIа болча агитаторашa шоай коллективашка тайп-тайпарча темаех беседаш ю, пятилетка хапал хьалха чакхъяккхара, парте XXIV-ча съезда мабоагIа накъабахара даькъе хьалхашка латтача декхарех нах дIахехтабу. Ишта беш болча кхетама балхах пайда болаш хилар гуш да. Масала, шолагIча промысла № 2 йолча бригада агитатор волча оператора В. Г. Третьякова наха юкъера политически болх дика бу, хьалхалаттарий опыт коллектива юкъедйоаржаю. Из бахьан долаш цу бригада производственни хьокхамаш лакха да. Пятилетка хьалхарча дийнаь шерен 10 беттен планал совгIа 80 эзар тонн гаргга мохкдаьтта даьккхад. ХIанз хIара ди тIехьа яйлуш латт къахьегама вахте эттача коммунистически къахьегама бригада йолхлой хьинар.

Дика болх беш ва-агитатор, тохкача цIоарга бурув деттача бригада вокхагIа воза мастер Б. Ф. Басаков а. Шие наха юкъе еш йола беседа задуагIаш барана дикагIа пайда эцаргболча тайпара вIаштIехьйоаккх цо. Къахьегама дисциплина тоаяра даькъе, бригада плана а социалистически декхараш а кхоачашде коллективна оцу вовшагIбаккхара хьакъехьа цо еш йолча беседаша дика новкъостал ду беррига болх тоабара. Бурув тохача конторе хьалхарчарча елар бригада коммунистически къахьегама коллектив яха цIи, хIаьта сийленна из цIи лела а ю цо. Къахьегама дисциплина телхарга, балха тIехьа буезара бригаде эрлаш доаца массех шу да. Дукха къахьег агитаторо бурувдеттарий культура лакхъяра даькъе а. Бригада культбудка хоза кийчъяь я, цуна гонаха а чухьа а цIена я, гойтара агитаци а хоадам боташ я. Цу дерригаеша новкъостал ду бригада производственни декхараш дикагIа кхоачашде. Укх шера проходка план 119 процент кхоачашъяьй бригадо. Нов. Басакова шийгара дика хьехам тел бригада членашта. МугIарера баьхло хиначара вокхагIа волча мастерга кхочаш лакхбенна ва балха. Сайрейнара школа яьккхачул тIехьагIа заочно чакхъяьккхай техникум, хIанз институте дешаш воза кийчлуш ва из.

Дика вIаштIехьбоаккх агитколлективна болх XX партсъезда цIерагIча колхоза партkоме а (партkома секретарь М. И. Ильинов). Бетта шоаза ю парткоме агитаторашца семинараш. ТIехьарча семинаре дубен халкъашта юкъерча хьалах йолча темах лекци йийшар, хIаьта парте XXIV-ча съезда декача хьокхамашца накъабаха колхозхой вовшагIбахара хьакъехьа агитаторий декхарашa дийцар, хIанз халкъа судахойа, халкъа заседателаши харжара кампани йолаеннача хана агитаторашта бе беза болх бийцар.

Агитаторашa наха юкъе беча балхах дика пайда бол укхаза а. А. И. Левашов тракторно - полеводчески бригада бригадир, дикагIа вола агитатор ва. Колхозе эггара лакхагIа да цу бригаде алат, баьццалдарши кхедеча доаха къахьегама толамаш. Ишта дика болх бу агитатора, шурий - товарни ферма заведующо А. А. Колесника а.

БоагIача тайпара лелаш тоабий дика вIаштIехьбоах агитколлектива болх Кирова цIерагIча колхоза партkомо а (секретарь Ш. М. Фаргиев). Агитаторашa Кузьменко (строительни бригада учетчика), Дежиевс (шурий-товарни ферма зоотехника), Денисова (тракторни бригада учетчика), кхычар еш йола беседаш чулоацам кIоарга болаш хиларна а, вахарца бувцачболаш хиларна а бегаза хул.

Цу тайпара масалаш кхы дукха а доаллаьше йиш а. ХIана районера агитаторашца съезда сийна йоаржаяь яхь дукхагIа пайда баргболча оасIорахьа лестам тохара, массово-кхетама болх, къахьегама восарле лаккьяро, пайда эцаза йиса торонаш гучайахара тIаберзабаь беш ба. Районерча къахьегамхоша беррига яха тIебаьийтай пятилетка хапал хьалха кхоачашъяра, хIаьта цу даькъе доккхий толамаш а доах дукхагIа йолча производственни коллективаша. Дикача хьокхамашца чакхйоаккх пятилетка Шейна Эскара цIерагIча, «Победа», «Восход» яхача колхозаша а.

Уж а кхьдола а толамаш дахара дика новкъостал ду агитаторашa.

С. НОТИЕВ,
КПСС Сунженски районе секретарь.

ЧАКХЪЯЬККХАЙ ШИЙ ТАЙПАРЧА ЭКСПЕРИМЕНТА ХЬАЛХАРА ЭТАП

Советски луноход йиза кхоачашъяьй Бетта тIарча дез воагIагIа лаьрхIа хинна шиi Iилмаи программа. Цу тайпара чакхъяьккхай Бетта тIа леларгйола транспорт хьанрен цунах пайда эцаран яьча эксперимента хьалхара этап. Цуна дувзадение ТАСС Iилман обозревателе А. Романова «Луна-17» яхача автоматически станце кертерча конструктора заместителагара дийхад массеж хаттаре жоп далар.

Хаттар. Гуьох, ДогIай форда чу дIа-юха ухача Iилман лабораторе баьча балха цхьайола цгогаш е йиш хила мег?

Жоп. Лунохода лоарагIа ца йолаш кхочашъяьй Iилман тохкамий беххьокхаме программа. ХIанз тех садьета дьалха ха цифрай цIераш яха, алхха Iилман факташ йоалас. Хьакхаьча дахошта кхы е обработка ниэен бокъонца анализ ниэен оргьни. Цхьабакъда, цхьанцала хIаъаш-м хIанале а дуаца йиш я. Iилмо хийтаю пайдена доамаш Iочуденнад вейга прунтах: цун составах, механически свойствех, цу тIа гIолла аппарат лела йиш хиларх. Из лоархIаме да дIахо йодача хина керда техничес метте. Iилман а проблемаш кьоастера. Лунохода дуцен тIа этапе хьалха Бетта гIехен тIа гIолла ниэ билаьэла тха, из даьньций. Лаьттан тIа дукхха чоалхане техкараш кхоачашде дийзар. Тхо декхарийла дар оахою хьалделхар Лаьттан тIарчуя алкахза , кIеззигагIа йолча Бетта гIорча гравитацие хьалашка шийслуртхилар теркалде. Цун маIаш бу дао аьича, из дар. шиi тайпарча транспорта динамически характеристикаш Лаьттан тIорчарел ергаш дила езаш хилар. Аьлча кховчам ба. Луноход делаечо шиз Лаьттан тIарча кIеззигагIа Бетта тIа боабеш хилар. Селене гIолла дIаваха цуина дукха а аттагIа да.

Хаттар. Шоаха хийттор мел кхоачашдаьа лунохода Iилматехнически разработка?

Жоп. Дизза. Тхона дика хет, иоалхаьеи Iалаьмате атта хIама холуйцаш йола приборашa чуотадьча, дIа-юха ухача аппарата лакар кIоартгача вакуума, маьлха зIазараш йоагача, температураш сов чIоагIа йоацалуча, кхьча хьалашка геттара дика тиадала йиш йолаш хиина ца Iеш, чIоагIа беркате а хилар. Вай луноход — из транспорт а я, из лаборатори а я. Уж хIамаш цуьнга чуьй цхьана гаодеш хиларах я из сага хьалкъало хьакелла шиi тайпара оагхал.

Хаттар. Шийна тIадилла декхар лунохода сел вийса кхочашдийтара сенo новкъостал даьд шоана?

Жоп. Эггара хьалхарча оргIаяа, «Луна-9» яхача автоматически станце а кхыча луникашa а вIталча дакьеша. «Луна-9» Селена тIехен тIа кIеззига Iоалоо торо хилийтай Лаьттан массазарча спутника гIехен рельеф, структура хиштай ха. «Луна-13» яхача станце Iилмахошта сведенеш ептай Бетта тIарча породий физико-механически характеристикех а цхьадолча даькъе кхьаеттел цар составах а. Цул совгIа оака, пайда ийцаб астрономий хьехамехи прогнозеле. Цу доладча хIамашца конструкторашта новкъостал даьд луноход ца а ишта цу тIа оттаьа приборашa а хьаьра технически гийса решенеш тIемиа. Уж, белггала, я в я шоай тайпара приборашa. Се воэт хилча, уж приборашa хьаккхелбараша хетаьь ода ахьергьар ах. Конструктор керда, цу тIа а Лаьттан тIа ца хулча тайпара йола аппарат хьаккхолаш холча хана, дага доаца хIамаш Iалаьмате дукха нийсла цуина дуьдала. Цул совгIа, «Луна-17», цуина цхьана луноход а, хьякхел. лаций теркалде дезар мохлагIа цхьа прибор космосе яхийта лоши болча Iилмахошa дIаалехараш, цо шиi декхар дикагIа кхоачашдара болх бертбола хIама де дезар.

Хаттар. Масала, автомобиль лехкачул аттагIа да е халагIа да луноход лехкаш?

Жоп. Из хетта деза кердача профессе викалашке — лунохода водителашка. Цкъазе тхоайла ишта оал оаха тамашие космически букаема Цекореа ДогIай форда тIа гIолла луноход лехкаш йолче хиннаяж. Цар болх хийнеб аз уж тренировка еш, лунохожделе комплекс Iовзаш болча мена. Бакъдар аьча, хIанзарча этапе луноход лелхачен професси дукхазагI чоалаиегIа й доллагIа автомобильлелкачаричул. Экипаж аппарат лелае Iовзаш шекарйоаза мотташ мухалаш, кратераш а аьттIа моттигаш а, шоай доаш йолча шиi тайпарча луноходе. Тренировкаш еча хана Бетта кхьйоли баккхалоаша а терхалъе езаш хулар. Вай спутника тIа атмосфера яц, тIера предметаш къорастгде далагIа да, Iиндаргаш сов чIоагIа да, предметашта юкъера юкъ мелдой хе далагIа да. Луноход е кхы тайпа транспорт ше цу тIа а воаша лелае Iалаьмате хала да. Цуднья да луноходлешa эггара хьалхара шиъ геттара шортига, лорлуш бихьа хилар. ШоллагIа гIа баккхалевьа водителе - инженера дика ха деза довтгагIара пространство миштай. ДIа-юха ухача лаборатории тIа оттаьча телеобъективаш бIаргашa мера мича гу цуна из. Бетта терпетоге пхьа хаиаь экрана тIа бIаргадайча, экинажо дIахо де везачох са я кхайя, лунохода богагIаш йола командаш тел. ТIа баьккхаб. ТIахкха дола хIама юкъе деэз юха доладу. Цигтача хьалхашкахьа духьале отташ хул. Экипажа ю деза цунах тIелаела мегарге - вац. Цу хьакьохта сенам баь баьнарчул тIехьагIа Селене яхийтача шоай вика ла шийсa командаш тела ез.

Хаттар. Планетохода кенара лоархIа мегаргболаш бий луноход?

Жоп. Вай дукхьашка хьакхеллачох хьекхаштагIа цIи йоаккхаргьеа ма из-м — эггара хьалхара шие де ла аппарат, белггала аьлча, къаьстта Бетта лаьрхIа хьаяь. Планеташта керда ярош хьахургьа. Бакьдаь аьлча, уж хьенча хана Iилмахоша пайда эцаргба «Луноход-1» кийчъенча зана Iовзаьча опытах. Нада из йишуотьаш аьнна хет сона, эггара хьалхара Лаьттан искусственни спутник, сано лелхаш хинна эггара хьалхара космически кема ца динадан мо мара. Планетоходаш луноходел эггазагIа хургья, хетаргаьа, эггара хьалхара автомобиль кеогагIча маркех йолча автомашинал эггар санна.

Хаттар. Алалахь, боккъала а, Лаьттан тIа йоацаш ше лели аппарат хьаяра керда «тIапхой» материалаш ийцарий?

Жоп. Ийцар. Цхьабакъда, уж лунохода ийни а Iилман. Космически техника, белггала аьлча, космосе ухийта аппараташ хьяара керда, шоай тайпара материалаш ийцар. Цар лов лаккхача а лохача а температураша беш бола Iоаткъам, давленеш, массе тайпара излученеш, кхыйола факторашa. Хозш да, вакуума хьаллоаца вIашагIа хьекхлуш йола металлически бахкалаш сварка хулча хьалсале хилар. Лаьттан тIарча хьалхарие масоза а машинашта хьекхача тайпара машиндаьтташ хьекхаьта космосе мегаш дац. Аппараташи Бетта тIа а планеташ тIа а ухача хана шоаш дика мегаш хилар хьахьекха дола керда хараш кордаде. Керда материалаш хьяеча юкъе дакъа лова Iилмахошa металлургаша, химикаша, физикаша.

Хаттар. Хьога хьаттача, Вутт толкаш йола автоматически аппаратош сенна дикагIа я?

Жоп. Нах гIабола кемаш согали шхьага юкъера даьккхаш автоматически аппараташи. Бокъонца мадара кхетгде деза малагIча этапе малагIа гIойленагIа за. Дукхаа тохкамаш дуьнгдолаш ч автоматически приборашa. Аьлча кховчам ба, лунохода тIа оттаьча приборашa Бетта тIехен физически свойствеш Iомаеш, груйта анализ еш, космосера Iочухьча рентгеновски излучений боарам белгалбеш, космически дIаьораш тохкаш хилар. Лунохода тайпара йолча аппаратанашка тохкамаш дургда Селенерча дукхача районашка, кхьметтел ишта тIаккхачелургволаш йолча а кхьметтел нах гIаболча кемашта кхеовие йолча а.

Хаттар. Бетта тIа Iохайнача сагаш пайда эцаргбий луноходах дIа-юхе ахара свезетгах санна?

Жоп. Сага лаьрхIа луноход кхьы тайпа хургья. Цхьаццаволхи хIамашта Лаьттан тIарча транспорта дукхагIа тара лесташ хургья из.

ЕРРИГА ТОРОНАШ ОАРЦАГIЪЯЬХА

(Грозненски химкомбината коммунистически къахьегамий ударнийи слетера)

Беррига советски нах а санна, хало ца лоархIаш къахьегаш, лакха производственни толамаш доахаш хьайоагIа химкомбината коллектив. Пятилетка йолаенча дена ЕрригIоаза яхьа 16 котало яьккхай цо. ХIаьта хIанз, парте XXIV съезда кийча еча хана 16 ноябре рапорт а деннад цо цхе шера задани кхоачашъярах.

Коммунистически тьесапе бахаран къахьегаран тIехьарча кховсаме дакъа лоацаш я цехаш, сменаш, участкаш, бригадаш, къаьст-къаьста болхлой. Из еза цIи лелаеш 1500 совгIа саг, 4 цех я.

Пайда эцаза йола производства резерваш гучаяхарен бедал, кхийзла материалаш кхамбеш дIахийгарен дешаш уиттаде а доагIаш хьалхарча плане уваттаду хинникаша. Цу хьакъехьара КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо массанена дIадовзийтад, хIаьта из лоархIаме документ а лерхIаш тIа а ийцад. Цул тIехьагIа овсарле лаккъярен продукцега дIабола мах лохбарен дукха источникаш гучаяьхар.

Укх деношка химикий Дворецe хиннача Коммунистически къахьегама ударнийи слете дийцар из Письмо. Слете къаьстта белгалдаьхар производства еррига резерваш сихагIа туча а, цхьа пайда эцара дешаш. Цунах лаьца доклад йир комбината профсоюза комитета председателе нов. Уткина. Резерваш гучайоахача лакха дакъа лоац производстве хьалхалаттараша, къаьстта а рационализаторашa. Масала, слесара нов. Дементьева пятилетка йолаеча дена 32 кевладар юкъедоаладаьд балха, хIаьта ЦРМЗ токара нов. Матвеева — 20 аппаратчика нов. Медведева — 26. Дукхьал укх шера комбинате 489 рационализаторски предложени балха юкъедоаларах производстве хинна пайда 397 эзар сомага дIакхочаш.

Щекински методах болх бе долаларах къахьегама овсарле лакх а душ 159 саг кхычахьа балха вала мукъадьлар. Юхебисарий говзал а лакхъелар алареш а тIаккхийтар. ХIаьта производства хулаш бола пайда а боккха ба. Щекински метод чакхйоаккхача дикахо дакъа лаьцарех ба № 131 йолча цеха аппаратчикаш нов. Медведеви Малюшкови.

Хадахете а ца аьлча далаш, йоах дIахо нов. Уткина, толамашта дала кхоачамбоацараш а нийсл. Къахьегама овсарле дугIдаьхара новкъалле ю цар. Дукха дехьа балха ха йоаш ремонтникаша. Малдорра аьлча, комбината къахьегам, технически прогресс чакхъяккхара гIулакх царех тийша да. Ишта довкхий дешаш ду оборудованена дерттIа доал ца даде, лпарела. Къаьстта доха я дисциплина ЦРМЗ №№ 1-101, 15, 17, 18 йолча цехашка.

Цул тIехьагIа къамаьлаш даьча № 106-110 йолча цеха цехкома председатель нов. Касницевас, № 133-135 йолча цеха слесара нов. Гофмана шоай коллективаш производственни а кхетама а балхах лаьца дийцар.

Ишта слете къамаьлаш дир мастера Е. Троицие, Заводской района чурча гIулакхий отдела начальника заместителя П. Иокина, № 12 йолча цеха начальника Ю. Козлова, комбината директора Л. Шилова. Цар дийцар чурча резервех пайда эцарах, производствана интенсификаци ярах, дисциплина тоярах.

Слете дакъалоацаш хиннараша кхайкхоал дир химкомбината, ишта республика берригача болхлошка, инженерно-технически болхлошка, гIулакхерча вахага производства чура резерваш дикагIа гучаяхаран, бедали кхийола материалаши кIезигагIа дIаахийтаран уж тIедъехаш. Ишта тIа хьех цар общественни порядок лорара, хьаьнала къахьегачарна новкъарлонаш ераш лара кьовсам лоаттабара.

№ 12 йолча цеха коллективна коммунистически къахьегама сийлен цIи елар хьакхайкадир слете. ГуабеннараШа тешам белар парте съезда сийна шоаш кхы а шерагIа яхь йоаржаергхиларах, производства эффективность лакхъяра беррига яха тIабахийта къахьегаргхиларах.

Д. ВАСИЛЬЕВ.

ПОЛИТИНФОРМАТОР М. ШАДЫЖЕВ

«Назрановский» совхоза политинформатор ва коммунист Шадыжев ШаIипа Махьмад.

Дукха ха йоаллар хиннача республика политинформаторий хьалхарча съезде Нохч-ГIалгIай обкома сийлен грамота елар нов. Шадыжева. Беламен дикен леладу цо шийна тIадилла партийни декхар. Совхоза производственни участкашка тайп - тайпарча темаех лаьца каст-каста политически информацеш ю Махьмада.

Дика чулоацам болаш хул цун выступленеш, ладувгIарий уйла тIаоз цар.

Шадыжева балхах лаьца дукха масал доаладерга ва. Ремонтни мастерскеи гаражеи болхлошта хьалхашка производства резервах пайда эцарен хIамаи кхоабарен хьакъехьа информаци еш вар из. ЛадувгIарашта КПСС ЦК, Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Письмо хьоадаь политинформатора дийцар пайда эцаза йола торонаш, белгалдаьхар парех пайда эцара наькъаш. Махьмада дукха масалаш доаладир шоай болх дерттIа лелабеча дукхача совхоза къахьегамхоех, цар социалистически доалахье лоралах лаьца. Цо бийцар балха хьалхе лелараш а. Социалистически Къахьегама Турпал дезарна Барахоева Лемкай, кхыбарий цIераш яьлар.

ЛадувгIаваш раьза болаш къамаьл дир Шадыжева СССР аьнгшашта юкъера деттагIал чIоагIбарах лаьца а, Къамашта юкъера доттагIал чIоагIагIа ше хул советски пачхьалкхе а чIоагIлуча хьахьекхар цо совхоза гIиллакхдоаранта хьалхашка къамаьл деш. Махьмада белгалдаьккхар совхое дика къахьегаш тайп - тайпара къаьмий викалаш хилар. Альтиевски отделене шурий-товарни ферме къахьегача коллектива юкъе дукхача къамий викалаш ба. Цу коллектива членаш чIоагIа Iамерза бах, барттайна къахьег.

ЧIоагIа беркe дар нов. Шадыжева Альтиевски отделене шурий-товарни ферма къахьегамхошта хьалхашка дах къамаьл е. Из дар къахьегамца коммунистически гIулакх лоагIаш хилара дешах лаьца.

Тайп-тайпарча темаех ду политинформатора къамаьл. Цу темашта юкъе я коммунизм хьачуи моральни кодекса бьтахи культурахи лаьца лекцеш а.

Укх дешара шера партийни организаце Шадыжева тIадиллад комсомольцийи къахьхойи политически кружока кулгалле. Шийна тIадилла декхар тешаме дIадьо политинформатора. Из занятешка дика кийчлу, цIу тIа чIоагIа белаие уж дIа а вьд. Къаьстта дика йир коммуниста Шадыжева «В. И. Ленина комсомола III съезде кастрхошта дьалхашка оттадьча декхарех» яха занятие.

Совхоза къахьегамхошта дуккха веза шоай новкъост. Из ишта долга дика белгалду совхоза парткома секретара заместителало из хержа хиларо.

И. СМИРНОВ.

Дешархой новкъосталца

Укх юбилейна шера 1800 гектара тIа хьажкIаш дIайийлайр МалгIабика района «Алханчуртский» совхоза шкьоалагIча отделене.

Комбайнашца чуйначул тIехьагIа юхейиса хьажкIаш лохьаера доккха новкъостал дир совхоза Пседахна-Ачалкхерча № 17 йолча школе дешархоша. ЧIоагIа баркал хьаяр совхоза кулгалхоша хьажкIаш чуэцара новкъостал даьча дешархошта.

Б. ГАСАРОВ,
Пседах - Ачалкхерча школа дешархо.

КЕПАЙОАЗОН ОБЗОР

ЛЕРТТIА КИЙЧО Е

Халкъа судахой хоржаргбола ди хьатIаккхача дукха ха йисаш. Хоржамий округаш, участкаш вIашагIъехкай, участкони хоржама комиссеш чIоагIъяьй. Юкхьанцарча партийни организацей агитколлективаша харжархошта юкъе шерра массово-кхетама болх боаржабаьб. Республика предприятей, боахамий, учреждений коллективий юкъарча собранешка халкъа заседателаш хоржаш латт. Районий газеташа хоам мабарра, халкъа заседателалла производстве хьалха латтараш, хьинар, вахара опыт йола нах хержа къахьегамхоша. Гуьрмеса района къахьегамхоша кхыбарашта юкъе халкъа суде шоай викалаш баьб локомотивни депо къахьегамхой машинисташ В. Г. Щербинин, В. Д. Бововец, Н. Н. Кулименко, слесараш В. И. Малинин, В. Н. Бурензой, иштта кхыбараш.

ДIадоладеннад халкъа судахоала кандидаташ уйттабелга а.

«Октябра 40 шу» яхача колхоза коллективо, — хоам бу «Шe байракх» яхача районни газета — Гуьрмеса халкъа суда судахола хоржа кандидатала оттаьй А. Ш. Йатухова. Йоккха опыт йолаш юрист я из. Цкъо шу совгIа за я социалистически законности правопорядоки цо лорау. КПСС горкома член я из, городской Совета депутат, «Знание» общества городской организаце лектор я.

Укх деношка городской, районни, многотиражни газетана хоржама кампани дика вIаштIехьъяьккхан лакхача идейно-политически боарама чакхъяккхарам моттигашка беча массово-политически организационни балхах лаьца хувц. Газетий оагIош тIа арайа советски халкъа суда лоархIамех, цун членашкой — халкъа заседателийи судахочуни боькьонех декхарех, къахьегамхошта хьалхашка халкъа судахоша еча отчетех, харжархошца уж вIашагIбеттабаларах йола материалаш, советски судебни демократиех йола статьяни корреспонденцеш.

Чулоацам болаш газетий дешарашта сакъерлаше хургйолаш я Грозненски района «Заветы Ильича» яхача газета тIа араяьнна статья «СССР правосудин вахаре чакх ишта йоакх?» яхаш я из. Цун автор ва района халкъа судахо нов. Таранец. ХIаьта редакце из материала керте укх тайпара йоазув даьд: «Агитатор, из статья Iо а йийше беседа елахь!», хIаьта из нийса а да. Из статья чIоагIа эшаши хинмахьа-яьян. харжархошца беседа е дика накъаьргйоаши я.

Дукхача газеташа «Эггара вийсагIаш, эггара толамагIъар!» яха статья вбнатеха арадьккхай. Из новкъаргья агитатораша, политинформатораша, доклачикашта.

«Коммунизма маяк» яхача Ножай-Юрта района газета дош делад райсовета исполкома секретара нов. Черзабиева. Дукха йоакхха йоацача «Баста халкъа гусашка хоржамаш хургда» яхача корреспонденце тIа дувц советски халкъа суда балхах, хоржамех йолча Положенех, уж дика чакхдахара моттигерча партийни советски органашта, кхыча общественни организацешта хьалхашка латтача декхарех.

Халкъа судахой хоржаргбола ди хьатIаккхача юхейисача хана шерагIа боаржабе беза массово-политически болх.

Хоржама кампани дика вIаштIехьъяьккха чакхъяккхар дукха тайша да районни многотиражни газетех. Газетий хIара номер тIа хила еза хоржамашта хьалхарча деношка моттигерча партийни советски органаша, общественни организацеша беча организаторски массово - политически балхах йола корреспонденцеш, заметкаш, информацеш.

«СЕРДАЛО»
3 декабрь, 1970 шу. 3-ий оагI.

ХЬАЙБАЩ ЛЕЛАДЕРИЙ ЦІЕЙ

Сигала морх йоаиаш бІайхе ма л хьежар Советски районе 28-ча ноябре. Советски, Ведана, Ножай - Юрта районашкара хьайбаш леладераш Советски яхача юртара гаьна доацаш хьуна юкъе боккхача бай тІа бар цу дийнахь шоай цІей дезде гулбенна. Шеррашера гуллу уж укхаза гурахь лоаман районий хьайбаш леладерий ди деаде. Гулбеннарашка моаршал а хоатташ цІей дездара хетаь митинг хьайийлар Советски района КПСС РК хьалхарча секретара нох. Абдулаева. Цо дийцар пятилетка шерашка Советски районе хиннача хувцамех, хьайбаш леладерий толамех.

Района луйкагІйолча юрташка электричестван радион чуйиллай, хьалха телевизорага ладугІа мера йиш йоацаш хиннa нах. хІанз цо хьаьхоччачунега хьажа а йиш болаш ба.

Дикка лакхъеннай района бол-хаиий экономика а. Масала, 1966 шера 830 эзар сома мах хи мара хьайбай продукци йоалиаэар район о, хІаьта укх юбилейни шера цхьа миллионни 310 эзарн сома чахьэ елхай. Цул совгІа хьалха эс деш хиннача тха боазамаше укх шера 292 эзар сом пайда баьб.

ДуккагІа хиннад цхьан гектара тІара чудахьа алат. Иштта, хьалха цхьан гектара тІара доала алат 14 центнер хиннача, укх шера хІара гектара тІара 20 центнер яьлар. Соахкарчул пхи сом кІезигагІа за укх шера алата центнерга дІадодар, тьамка центнерга дІадодар — 77 сомн 60 кепиги кІезигагІа де, тхан центнерга дІадодар — 58 сомн 60 кепиги кІезигагІа, иштта дІахо а. Района къахьегамхоща социалистически декхараш тІайицадар пачхаьалкхенга дулх, тха, фуаш, алат доахара пхе шера план укх шера 7-ча ноябре кхоачашъе. ХІаьта из дош а йилларче ханал хьалха, 1-ча ноябре кхоачашдаьд.

Юртбоахама продукци архиеларен из пачхаьалкхенга йоалаеш гІоалакха хьалха латт Орджоникидзе цІерагІара колхоз. 1960 шера дена шерагара шерага шийдекхараш тІехкхоачашдеш пайда беша хьайоагІа ца колхоз. Укх шера цхьоалагІча ноябре 257 процент кхоачашьяй цо пачхаьалкхенга дулх доахара план. ХІаьта алат пхе шера планал бардкІаьза дуккагІа дехкад.

Района экономика лоархІаме дакъа да хьайбаш леладар. Цо боккха пайда лургба хьайбай продуктивность лакхъерза да мел дезар дой. Цунна тешал ду района цхьаболча хьалха латтача хьайбаш леладерий хьоккхамаша. Иштта Орджоникидзе цІерагІча колхоза воккхагІволча чабана Индербиев Йоакъуба хІара бІаь жийна тІехьара план 95 болча 100 Іахьар кхебаьб, хІара устагІана тІера план 2 килограмм йолча юкъера лаьрхІача 2,5 килограмм тха дакъхад. XX партсъезда цІерагІча колхоза воккхагІволча чабана Евиев Дауда 414 жийна тІехьара цхьаь цаІ юкъера ца боалийташ 397 Іахьар кхебир. ХІаьта цу болхама воккхагІволча скотника Хумарьков Дауда цо леладеча къонагІ доахах хІаранега план 450 грамм йолча дийнахье буссе 820 грамм дулх тІехкхетийт.

Дика лард еллай района юртбоахама къахьегамхоша тІайоатІача пятилетка хьалхарча шера толамаш дакара а. Тоьал доккъер Іалашдаьд тоаьнй Іай хьайбаш латтаредола помещенеш. ДІалийнад гурахь дуи алат, эйба аха дезаш хинга лаьтта а дерога алхе даьннад.

Дукха ха йоаццаш района боахамашка хиннача собраненка шоай торонашка цІаькха а хьажа а хьежа хургйолча КПСС XXIV съезда сийна доккхагІдола декхараш тІайицад тха колхозхоша. Цаьо лайххІад пачхаьалкхенга дулх доахара план 175 процент кхоачашъе, тхоай дерига хьайбаш хІама тІера ца доалийташ Іаьгара даха, хІара бІаь Іаьтта тІехьа 90 Іахсан бІаь жийна тІехьа бІаь Іахьара кхебе, къахьегама овсарие 18 процент лакхъе, юртбоахама продукци лакхарга дІадодар 10 процент лохде. Цул совгІа оаха лаьрхІад КПСС XXIV съезд хьаеллача дийнахь пачхаьалкхенга дулх, тха, фуаш доахара ах шера план кхоачашъе.

Цул тІехьагІа къамоьл дир вай республика юртбоахама министра заместителя ноа. Абуева. Гулбенача хьайбаш леладерий цІей даькъал а дайца лоацца дийцар цо вай республика хьайбаш леладерий гІоазакхех. Иштта, дІадахача шерашка кийолча 35 процент лакхденнад пачхаьалкхенга дохка дохк. ДуккагІа да хІара бІаь жийна тІехьа хьахинна Іоахарий, шоззанІезигагІа къьастад укх шера хьайбаш. Цхьабакъда хІана а, дукха а къьастта лоацен районашка хьайбай продукци лакхъяра резерваш. Царех бозза пайда эца хьажа беза хьайбаш леладераш.

Орджоникидзе цІерагІча колхоза председателя нох. Ш. Ахмадова дийцир шоай боахама толамех, уж иштта даьхад, хьайбай продукци лакхара резерваш пайда эцар та ар.

Иштта къамаьлаш дир укхаза XX-ча партсъезда цІерагІча колхоза парткома секретара Э. Узуева, Ленина цІерагІча колхоза председателя И. Мунтогаева, «Новая жизнь» колхоза воккхагІа вола скотника Б. Шамсадова. Цар а дийцар шоай боахамий коллективай толамех.

Митинг чакхйоалаш Советски района дикагІа болча хьайбаш леладераца, боахамий, фермай куйгалхоаша почетни грамоташ елар.

ТІаккха Советски района культура ЦІен художественни самодеятельноста низаца концерт оттадир. Сарраца хоаеш ир нехара оазен фаьтел.

М. ХАМАТХАНОВ.

БархІ шу да Вимурзаев Іаьла Урус-Мартана района «Красноармейский» совхозе тракторист вола. Дена 120—150 процент кхоачашъю цо норма.

СУРТА ТІА: Вимурзаев Іаьла трактора ватхалел лаьца хьехам луш ва кьоначча механизатора Гезиев Лаьчийна.

С. Хакиева сурт.

СПОРТ

КОТАЛО Х. ВЕДЗИЖЕВГА Я

1970 шера шахматех дола «Труд» ДСО чемпионата аргІанара кхоалагІен йиьлагІен турал хилар город Грозне шахматий клубе.

Дика лайзар цхьоалагІа ранг ред йола Ведзижев Хьажйикар. КхоалагІча туре В. Белова атака а ей котваьлар из. ЙиьлагІча туре мастерала кандидата В. Болодкинаца ловзаш ладья дІа а енна котваьлар.

КхоалагІча туре мастерала кандидаташ ловзаш В. Мостовой А. Аушевгара хьалькхар парти, Э. Райсенова Б. Болоджиевгара, Р. Алиева А. Бошеревгара.

ЙиьлагІча туре В. Брюгин котваьлар В. Мостовойх, А. Аушева В. Демешкина лайза парти ялхатта кет ца воаш чакхьаьлар. Юхейнса партеш тІехьагІа ловзаргья.

В. ЛАНСКОЙ,

республиканска категори кхел.

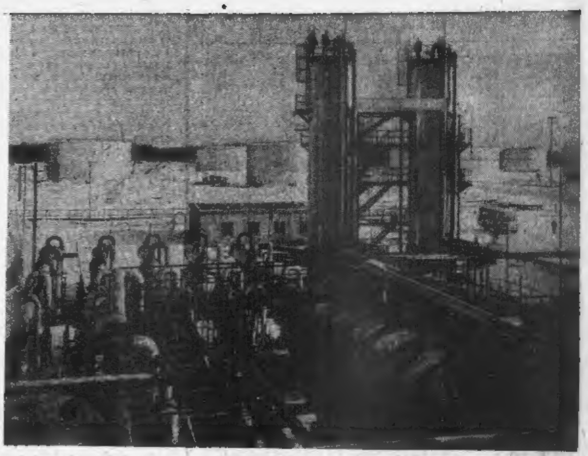

ТЮМЕНСКИ ОБЛАСТЬ. Мехкдаьтта дакхара мехка йиьлагІча моттиге хьаьтІаеьннай Малхбузехьен СибарегІе. Укх шера цо аурга 31 миллион тонн совгІа доагор, хІаьта 1975 шерале 100—120 миллион тоннага дІакхоачарг-да цига доахкха мехкдаьтта.

КПСС XXIV-ча съезда бихка боагІача тайпара накъбаха кийчлуш болча СибарегІара мехкдаьттахоша хаьнал хьалха кхоачашъяьй пятилетка. Мехкага хІанзале а кхаьчай кхы тІа 6 миллион гаьнта тонн мехкдаьтта. Алхха укх шера 10 бетта Малхбузехьан СибарегІерча промыслоашка 25 миллион тонн даьккхад цо.

Сурта тІа: «Юганскнефть» управлене промысленка мехкдаьтта кийчду дерзе термохимически установка.

Н. САЛОЖКОВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ШЕФСКИ БАЛХА— ТІАХЬОЖАМ

Шефски новкъостал дара дика опыт Іоалий республика керттерча культпросветучреждененаш: В. И. Ленина цІерагІча культура ЦІено, просвещене болхлой Республиканска ЦІено, КИМ клубо.

ВорхІ шу да В. И. Ленина цІерагІча культура ЦІен коллективо Урус-Мартана района культура ЦІенна шефски новкъостал ду. Дукхаза творчески вІашагІ беттабеннаб цу ЦІеной болхлой, семинараш, кийлла урокаш, консультацеш лий В. И. Ленина цІерагІча ДК-а болхлоша, цу ЦІен коллективана материальни гІо даьд. ХІара шера «Марси гІеи» яха шиъ деза ди доага традици а хинна дІаоттад.

Шефски новкъостал дара пхоалгІа шера доагІа деррига беттаьш чулоацам. Укх шера Урус-Мартане яха хиннай «Нефтепереработчик» яха илли халхарен ансамбль, «Фитиль» яха агитбригада, Халкъа драматически театр, къоначча зрителя театр, Дворецан автоклуб. Цу хана юртарча къахьегамхошта 20 концерт оттадаьд.

Цу цхьан района новкъостал даь Іац В. И. Ленина цІерагІча ДК-а коллектива. Укх шера из хиннай кхача районашка. Гудермесски, Наурски, Шелковски, Сунженски, Ножай-Юрта районий 2 азар совгІа волча сага культурни гІулакх даьд цо.

Парте XXIV-ча съезда мадоагІара накъадахара дача гІуламхаштта юкъе йоккха моттиг лоац цу коллектива дача шефски новкъостало. Культура болхлошен художественни самодеятельноста куйгалхошен цхьана семинараш ергья. Дворецa болхлоша шоаш болча хьахаргба шоаш шефски гІо дераш «Кийлла нахараш» йолча деношка, тематически сайренашка. выставкашка, кинофестивалешка. Опытни куйгалхоша В. Соколова, К. Гордона, К. Абасова, Н. Лонтюгина консультацеш, семинарски занятеш ергья, творчески методически новкъостал дерга.

Старопромысловска йолча КИМ клуба йоккхайоацача коллективо шефски новкъостал ду Грозненски района 1 Мая цІерагІча колхоза культурни гІуллакх деча. Наурски районе концерташ чуэцача хана 16 концерт делар цо. КИМ агитбригада хаданна культурни гІуллакх деш хилар концерташ леладераштa.

Химикий культура ЦІено шефски новкъостал ду Грозненски шурий совхоза. Укх шера марта бетта совхоз доттагІаш цІей хиннача яха хилар цун духовой оркестри художественни самодеятельносте дакьалоацараш. Дуккхача къамех бола нах-нохчий, эрсий, гІалгІай, украинцаш, калмыкаш, карачаевцаш вІашагІкийтача доккха дакъа лоацар цун коллективо.

Совхоза оаха хилар цу ЦІен художник, библиотекарь, художественни коллективай куйгалхой, совхоза культурни болхлошта цар дІайоахийтар шоай опытиа говзал. Культура ЦІене творчески новкъостал дарал совгІа, материальни гІо а де совхоза. Фотоматериалаш, сцена задник, В. И. Ленина барельеф, театральни костюмаш еннай. Совхоза клуба шефски новкъостал дара 1971 шера дерзалча гІулакхий план оттаьй КПСС ЦК июльски Пленума решенаш хиннa.

С. М. Кирова цІерагІча культурай салоІамен парка коллективо Шалла района культура ЦІенна кийчдаьд «Съездагара съездага» яха 8 шит, берий аттракционашта ремонт яьй, берий майдана йола пано язъяьй, юртбоахама производстве хьалхалаттарий сийлен доска даьд. Укх гаргарча деш луртйоашхана берий карус. Доккха новкъостал ду шой подшефни болча наха просвещене болхлой республикански ЦІено а.

Бакъда, Грозне сурга а культура учреждененаш яц деагІаш дола шефски новкъостал деш. Масала, йоккхий торонаш йола Пачхаьалкхен филармоне новкъостал деш шой подшефни болча Сунженски района Ассински культура ЦІена. Иштта мара новкъостал деш яц Грозне заводски района № 1 йола библиотека шой подшефни йолча Ведана района библиотекана, района № 2-я 3-я йола библиотекаш Ачхой - Мартана района ВалиргтІерча библиотекаш, Урус - Мартана района Алхан-Юртарча библиотекана. Иштта дедара я Октябрьски района № 1, 5, 6 йола, Старопромысловски района № 1, 3, 4, йола библиотекаш а.

Нийса да ала йиш йолаш дац шефски новкъостал бІаьстин гурахьен юртара балхаш сиходенначa хана белгалбаьнна дикагІен кхача беттаншка лаьгІдаши хилар. Юрта деш дола новкъостал халдаьва а лаьгІ ца долийташ а де деза.

Иштта мара нийса дарІа йиш яц юрта культпросветучреждененаш шоай шефаш шоаш йолча балхаьца, цар фу новкъостал эш эььна хаттална Іаьла Іеш хилар а. Юрта культура учреждененаша хадданна дІалехьа деза шоай шефашкара шоашта эша новкъостал. ТІаккха мара низаа хургйац шефски новкъостал, чІоагІаургдац городен юртен культпросветучреждененашта юкъера культурни бувзамаш.

С. ПИТАШ,

Нохч - ГІалгІай обловпрофа художественни самодеятельноста ЦІен директор.

Доазол дехьара

АПН ТЕЛЕТАЙПНИ ЛЕНТА ТІАРА

ИЛЬИЧА ХЕТАЮ

КОНАКРИ. (АПН корр.). Укхаза Гамаль Абдель Насера цІерагІча Политехнически институте хьайийллай В. И. Ленина произведенеш Ленинах дола книжкаш доахка выставка.

Из хьаеллар дІакхайкадеча къамаьл даьча Гвинея Демократически парте (ДГП) Къамаьл политбюро дакъмарча секретера Мамадя Кайтас белгалдаьккхар В. И. Ленина сийлахь-йоккха тІехьале кхы а кІоаргагІа Іомаяра выставко гвинейцашта гІо дергхилар.

А. КОНОВАЛЮК.

«ДОККХА МОАРШАЛ ДА ВАЛЕНТИНАГЕИ ИВАНАГЕИ»

ЛИМА. (АПН корр.). Иштта керте а язаь столични «Экспрессо» газета тІа кепатехай воазаш волча журналиста Эдуардо Гонсалеса статья. Цу тІа дувц къаьмга боккха бола кхаьчача делошка советски медикаша Перу халкъа даьча новкъосталах лаьца.

Статья тІа йоах:

Валентин ваьа Хуарес провинце. Из дунев тІа ваьннав авфикси яхача лазара белгалонаш а йолаш, цунга дьлча вичтаькъа марацеа а ца доахаш. Цу бера хас-вавас из кІалхардаьккхачун — советски лора Валентина Коколиннай цІа тиддай цунах.

Николай, Леонид, Генадий, Анатолий, Иван — иштта яхаш я советски лораша кІалхардаьккхача перуански берий цІераш. Цу цІераша хьакьокх перуанцаша геттара'чІоагІа советски медиковй хам беш хилар.

ТІаккхача хала долча лоамашкарча юрташка хиннаб советски медикаш. 6—10 саг вола группаш хулаш бекъа а бенна, хІаьта цига бала тІаккхьчараштa новкъосталаш а даьд цар. ХІаьта альпинисташ Владимир Кавуненко, Вячеслав Романов, Виктор Гумаюк Уаскаране — 5738 метр лаккхача перуански «дуне тхова» тІа белаьза Іебеннабаш Цига Ленина бюст дІа а оттаьй. Советски Союзем Перуи байракхаш хьал аегІай цар. Укх шера Уаскарака тІа боалача хана чехословацки спортсменаш байнача моттигашка гІоала дийнаб советски альпинисташ. Байнарашта памятник а оттадаьд, эзаш а дахыбйд цар.

Кхьметтел хІанз а, советски медикаш тхаингара дІабоха духха ха йоллашехь а перуанцаша йоах: «Доккха баркал шоена, тха деза вежарий. ЦІаккха а диц-лургдац тхона оаш деча дагара, шоаш юха ца кходеш даь новкъостал».

Г. ВАЛЬКАРСЕЛЬ.

ЧХЬОНКАРАША А ДЕРГДАЦ НОВКЪОСТАЛ...

Дукха ха йоаццаш цхьа шийтайпара демонстраци хиннай Франкфурте-на-Майне. Цу ойкхача Малхбузенгермански города улицашка гІолла чакхъяьннай... полицейской колоннаш.

Из демонстраци ярца кхоачашде лаьрхІа гІулакх—Малхбузен Германе зуламаш деш хилар алсамдувлара теркам тІабохийтилта.

ХІаьта Малхбоален Германе зуламаш деш хилара боарамаш бокхъала а йола тІаккхьча доакъазал хиина дІаотта а эттад. Боннска чурча гІулакхий министерства официальни дацненка диллачь хІара 14 секунд массаза яза цхьаьца зулам ду, хІаьта дІадахача шера даь дерригаш дІалаьрхІача, уж 2 миллионал тІех а даьннад. Къаьстта а сиха алсамдувл деш дола воккхий зуламаш.

Зуламаш дарцар къовсама чакхдаккха деза цхьа гІулакх—полицейски отрядаш алсамъяхар мара дацар франкфуртски демонстраци йолча хана дІадехаш хиннер. Цхьабакъда, укхзарча обозревателаша белгалдоах из рецепт доадача хІамаьна дарба ду моллх ланне а доапаьга. ФРГ зуламаш деш хилар алсамдувл социальни фактораш, цар даькъе вазен ахчана культ юкъоэзилга доаццаш кестаеш хилара, хІаьта иштта малхбузенгермански кинон телевиденен экранаш хьалйизача гангстерски фильмаша бу Іоаткъамв бахьан. ФРГ зуламаш деш хилара дукхал алсамъяьккхара юкъе пе къаьстта доле шей дакъа луш укхаза лоаттабеча американски бІуво. Франкфурт-на-Майне полицейски демонстраци хила цхьа ди мара дисадацар лоалахарча Ханау яхача городе американски салтий цхьан хиий такси 5 шоферах летача хана.

Бонн.

(Телефонаца).

А. ЖОЛКВЕР.

АПН-радио корр.

ПЕНТАГОНО БАКЪДЕРИЙ МАХ

Американски гІомахоша Къулбехьен Вьетнаме дІахо а детташ тетт химически герз, цун даькъе «Эйджент Оранж» яха кхераме дефолиант а йолаш.

Американски «Тайм» ялча журнало хиадойтаьн ма хиллара, дукха ха йоаццаш США ракови лазарий Къаман институто толкам баьб, цо дахьекхар «2, 4, 5-Т» яхача веществас дийна организм хІалакъелга. Из препарат тийннача хІара бІаь хьайбах дезткъе тІехьа ешшехь а ейна йолаш хиннай. Из иштта доллашехь а Пентагона массеха шера чухьа ца социйташ Къулбехьен Вьетнама территоре тІа етташ хьейоагІа шейх из дохьажа химикат йоалла «Оранж» яха дефолиант, цунца юртбоахама культураштех хьувашттем лазар а детташ.

Прогрессивни общественноста тІагІертадарех США оборона министерства укх шера 15 апреле дІальийнадар цо Вьетнаме «Оранжа» тайпара йола дефолиант еттара ца хилар. Цхьабакъда, гучедаьнне ма хиллара, Пентагона даь, хабарел совгІа, кхы хІама деш. США хІанз а тІехьа вьетнамски территоре тІа «Оранж» еттайлатт. Из дІакхайкадаьд американски журналиста Рональд Ридена уора. Хоаш ма хиллара, эттара хьолхагІа цо американски кеплайбоазон тІа дийнах къулбехьен вьетнамски Сонгми общине бахкача гражданскн наха цІий мехкадду тадезор даь хилар.

Ридеяуэр иза а Къулбехьен Вьетнаме вахa хиннав. Цо дийцара гуллаьд американски эскаро дІахо а «Оранж» дефолиантах пайда ийбеш хилара хьакъехьа дола ненно йоаца тешалаш. «Оаха дерригача ахкана йийттай из, — аьнад «Американ» дивизе 90-ча химически отделене салтеша журналистера къамаьл деш. Цар ала-чуйга деллача, шийзе кхыче отделенеш еттара дукха «Оранж» кхус Куанг Нгай провинце юртбоахама хІамаш кхача лаьттагаш гІа».

Бакъдераша хІалйинга Пентагон жукІарал данаь яьннаьц Риденаьтара керда гучадаьхараш бакъхилда. Гучадьннад американски герзаша кийчдаьча низаца, США оборона министерства официальни дІакхайкадаьр харц а деш, дІахо а из дефолиант еттаьш хилар. Укх шерарча алхха кхаь бетта чухьа США-с духхьала Къулбехьен-вьетнамски цин провинце тІа, тыьаьи итт эзар литр совгІа из дохьаж доалла вещество техай. ХІаьта кхычахьа мел йийттай—из хьоаха ца дар толашагІа лаьрхІац.

С. САГАЙДАК.

(ТАСС).

Чехословацко - советски доттагІала месячник да Чехословаке. Цун массе тайперча программа тІа йоккха моттиг дІалоаца советски культура деношa.

СУРТА ТІА: С. М. Кирова цІерагІча Ленина ордена лелаеча Пачхаьалкхен операи балетен Академически театра балета артистий выступлене.

ЧТК—ТАСС сурт.

ИШТТА КЪАХЬЕГ МАШИНИНАЬКЪАХОША

Парте XXIV съезда дика совгІаташ кийчду машинист В. Сальный верте латтача локомотивни колонна коллективо. Ноябрь бетта 57 еза етта составаш дІа-юха йигай тепловозий водителаша. Планал совгІа 33 эзар тонн хьалха боедама мухь болча беззача дІа а хьош 15 тонн маьйоа дизельни доагор кходаьд. Локомотивни коллективаштa юкъе хьалхара моттиг яккхарац укх деношка дІахьюла тела ЦІе вылпел елар цунна. Къаьстта дика къахьийга тепловозникаш «Депо дикагІволa машинист» яха цІи яларна белгалбаьхаб. Уж ба из. Белик, Незнамов, Соколов. Иштта «Машинистий дикагІвола гІоннча» яха цІи елар машинистий гІоачеашта из. Черлупкина, Сарпеева.

* * *

Нагала саика машиннаькъа лоттгІа дола ца дой, из дІахьига беза е хийрабаьнна жале авареш е кхыола хьовзамаш хила тарлу. Цхьабакъда, путейцашa дла хІама дешеш дика доаллу шоай участкана. Къаьстта белгалбаха лов Грозненски дистанце путейцаш. Дукха къахьег цар еза етта а вешта е поездаш Іай а яьлла а цхьаькха хьовзам боацаш лелийтара. Къаьстта хиача гІулакхашца белгалбаьннаб путейний бонгалдешаш из. Хамхоев, Чуваров, монтераш Илигова, Бисултанова, Береговой, кхыбараш.

Еопигама Грозненски машинаькъа отделене шоай цІераш дІаказийтай Назрановча цхьоалагІча околотка мастера ноа. Могушкова куйгаделча путейцаша. Массеха бетта социалистически яхье хьалхара моттиги листенце карара-кара тела ЦІе байракх лолеш яьйоагІа цо болт бола коллектив. Кхычарел хьалхагІа Іаьа кийчо цьй цо, инвентарь вІаштІехкьаьхкхай, кхы мел хилар дай цо.

Г. ФЕДОРОВ.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллен Грозне морхаш а йолаш, юкъ-юкъе йоачан а хулаш, цхьацхайолча моттигашка ша а билла, къилбаседа - малхбоалехьара гІаьхкьача боаране мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гІоала 3 градус шелалгара 2 градус йІовхалга кхоачаш Грозне 0 градус гаргга хила а тарлу. ДІахорча шин дени шиь буси морхаш а йолаш, юкъ-юкъе екха а екхаш, лоадама йоачан а йоалаш, цхьацхайолча моттигашка дохк а доалаш, хьала лостам болаш, гІийло. гІаьхкьача боарамга кхоачаш мух а хьекхаш ха хила а 4 декабре буйсанна 4 градус шелалгара 1 градус йІовхалга кхоачаш, денога 1 градус шелалгара 4 градус йІовхалга кхоачаш хила а тарлу.

Метеостанца.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа, хьажа

3 декабрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.05 — Граждански оборона хьакъехьа. 18.15 — Бераш та фильм. 18.55 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.20 — Телевизиони агитпункт. 19.30 — Киножурнал. 19.40 — Дунен халкъашта юкъера обозрене. 19.55 — Шоана бераш. 20.15 — «Кхычарна доаладазар» яха телевизиони фильм. 21.45 — Документальни фильмий кинозал.

РАДИО

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Хоамаш, реклама. 8.32 — Апараш. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.15 — Доладара школа (эрсий меттала). 16.30 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 17.00 — Грозненски химически комбинате хьалхалаттараштa дола концерт. 17.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.45 — Миллионий ленински университет. Экономически реформа болх бе йолалар. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — «Лаьтта тІара лар» (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

4 декабрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.05 — «440 биографий» яха документальни фильм (нохчий меттала докккх). 18.55 — Телевизиони кердадараш (гІалгІай, эрсий меттала). 19.20 — Хоамаш, реклама. 19.25 — Киножурнал. 19.35 — Пачхьалкхе'из вай да, СССР-а Конституци дента (нохчий меттала). 19.55 — Шоана бераш. 20.15 — «ДоттагІа» яха художественни фильм. 21.55 — Фильм-концерт.

РАДИО

6.30 — Нохч-ГІалгІай эшарий концерт (гІалгІай меттала). 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Хоамаш, реклама. 8.32 — «Ца саиза лела саг» яха передача (эрсий меттала). 8.47 — «Съездагара съездага» яха передача (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «СалоІа сайре» яха концерт (гІалгІай меттала). 16.30 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 16.45 — «Къонахой» (гІалгІай меттала). 17.15 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.30 — «Самукъа оагІонаш хьехкаш» яха эстрадни концерт (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Апараш. 18.40 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехкенхкама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран промышленностен отдели — 3-42-30; юртa боахама отдела — 3-42-28; письмой отделен бухгалтерен — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательствон типографи. Революцен проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ00601. Заказ № 11734.